

TONI HOGLAND

PSIHOTERAPEUT,
BIVŠI SVEŠTENIK,
LEČI STRAH OD BOGA

Prevod sa engleskog: Alen Bešić

KONTRAST
Beograd, 2021.

Naslov originala:
Priest Turned Therapist Treats Fear of God
Tony Hoagland

Copyright © 2018 Tony Hoagland
Copyright © 2020 ovog izdanja KONTRAST izdavaštvo

Za izdavača:
Vladimir Manigoda

Urednica:
Jelena Nidžović

Prevod:
Alen Bešić

Lektura i korektura:
Kontrast izdavaštvo

Dizajn korica:
Dragana Nikolić

Prelom:
Anica Lapčević

Štampa:
E.U.K. d.o.o.

Tiraž:
500

Izdavač:
Kontrast, Beograd
Klaonička 2, Zemun
e-mail: jakkontrast@gmail.com
kontrastizdavastvo.com
facebook.com/KontrastIzdavastvo

TONI HOGLAND (1953–2018), američki pesnik i esejista. Studirao je na Univerzitetu Ajove i Univerzitetu Arizone. Dobitnik je brojnih nagrada i stipendija. Objavio je sledeće zbirke poezije: *Sweet Ruin* (1992), *Donkey Gospel* (1998), *What Narcissism Means to Me* (2003), *Unincorporated Persons in the Late Honda Dynasty* (2010), *Application for Release from the Dream* (2015), *Recent Changes in the Vernacular* (2017), *Priest Turned Therapist Treats Fear of God* (2018), kao i tri knjige eseja: *Real Sofistikashun: Essays on Poetry and Craft* (2006), *Twenty Poems That Could Save America and Other Essays* (2014) i *The Art of Voice: Poetic Principles and Practice* (2019). Na srpskom jeziku objavljen je izbor iz njegove poezije pod naslovom *Nemoj reći nikome* (NB „Stefan Prvovenčani“, Kraljevo, 2015).

Ketlin Li

*Šta nedostaje radniku? Vejova je jednom prilikom postavila to pitanje, a odmah potom i odgovorila:
„Znanje o sopstvenoj nesreći.“*

Fani Hau

Vrati se blistavi pogledu kad budeš spreman

V. S. Mervin

SPLET (Entangle)

Prema za pranje mojih ruku?

Ponekad to radije ne otpetljavam.
Više volim da ostane neuređeno

jer tako je bujnije
kao izvesno grmlje u Ulici Riba kraj kojeg svakodnevno
prolazim

u neuglednom dvorištu, ispred kuće u kojoj izgleda niko
ne živi:
razgranati žbun, u visini grudi, krupnih belih voskastih
cvetova –

po čijim se stabljikama istovremeno penje i prepliće
druga vrsta puzavice sa malim cvetovima purpurnocrvene
boje

koji se pojavljuju i nestaju unutar lavirinta lišća
poput majušnih grimiznih šavova.

Da bi se shvatio beli i grimizni splet ovih vrsta,
od kojih jedna možda davi drugu,

jedna drugu možda podupire – bili bi potrebni
botaničar i psiholog u isti mah,

– ali više volim da to ne raspetljavam,
jer tako je bliže istini.

Svoju divlju ljubav, i to što je stalno iznova
zarobljava strah da ne budem sentimentaln;

potrebu da obuzdam čak i ljubaznost sveta,
odbijajući darove za koje nisam spreman;

svoju očito neiskorenjivu predstavu
da se krećem prema odredištu

– verovatno bih mogao raspetljati,
pa ipak, umesto toga, radije šetam Ulicom Riba

po suncu i vetru, bez kontrole nad
svojim osećanjima i mislima,

grimiznim i zelenim i boje slonovače, ne shvatajući šta sam,
a onda se povremeno ipak prisetim, i briznem u plač,

pomalo zbunjen dok kroz mene rastu puzavice
i cvetaju nepredvidljivo.

ŠETNJA PO SVOJINI

(A Walk around the Property)

U knjizi koju čitam ima previše likova.

Teško mi je da ih sve pohvatam.

Šta me se tiče ko se s kim venčava, ili kako je ko obučen?

Pa ipak, kad god neko nestane, na trenutak me obuzme
tuga

jer znam da se neće vratiti.

Tako se i čamac otisne s obale ka pučini.

Dok ga struje nose tamo-amoo, pomete se i izgubi.

Naposletku ga čak ni patnja ne može odvesti kući.

Reći ću vam bez okolišanja: Nisam se

baš proslavio u Sinsinatiju.

Zbog moje alergije na časkanje zacelo me
više neće pozivati na zabave.

Užasna znatiželja o drugima ostade mi neutoljena.

Kako je Elen, koja mrzi da je dodiruju, zatrudnela?

U koga je Sem zaljubljen? Je li Emili gej?

Šta moj komšija radi u tri ujutru, s upaljenim svetlom u
kancelariji?

Da li sam u zabludi što sam život smatrao poslom?

„Pevaj mi pesmu o svetu!“,

kaže psihoterapeut, dok kroz prozor posmatra gromove
i dažd,

pomalo turoban zbog svoje tek donekle delotvorne nauke.

Nije izlečio nijednog klijenta.

Mesec blista na tamnom novembarskom nebu.

Plima se diže kao zamahnuta ruka, obrasla sedim maljama,
i briše sve prethodne stranice.

Gomilaju se dokazi da niko ne motri na nas,

i postepeno, dok se ulice i kuće otiskuju ka noći,

sve reči unutar njih sklapaju oči;

rečenice se sklopčavaju poput zmija i tonu u san.

I pod zvezdama ostadosmo samo ja i moje čuveno srce

bolno – moje srce što se i dalje kreće poput reflektora

čeznući za srcima drugih ljudi,

koja, u neku ruku, već prebivaju tamo, u mom srcu,

i pokreću ga.

ROMANSA DRVETA
(The Romance of the Tree)

Nije ogromna smreka maštala o tome
da se prometne u pedeset risova hartije, a potom bude
složena, isečena i povezana u stranice formata 10 x 15 cm,

na kojima su odštampane rečenice
uzavrelog ljubavnog romana
pod naslovom *Letnje negovateljice*.

I dok su se smenjivala godišnja doba, a stablo sezalo u
visinu,
dok je disalo i njihalo se među drvenom sabraćom,
nije ono maštalo o tome da postane prenosno sredstvo

jedne pohotne epizode u spavaćoj sobi
gde spretne ručice nekog po imenu Britani
„otkopčavaju farmerke s grozničavim nestrpljenjem“.

O, stablo, godinama si bilo deo šume,
savijalo se i ispravljalo i opet savijalo
poput jarbola velikog jedrenjaka –
kušajući zemlju svojim dugim tamnim korenjem.

To je zaista bila drugačija priča
od one odštampane na 38. stranici,
gde mladi Norvežanin, student na razmeni,

ulazi u mračno predvorje gostionice „Kartervil“,
i samo stoji tamo, nalik Apolonu, pored reklame za
badvajzer,
raspalivši strasti svekolike ženske populacije okruga Tvidi.

Kad je to stablo posečeno i odvučeno u pilanu
da bi se pretvorilo u *Letnje negovateljice*,
izgubili smo delić našeg raja

vredniji od džepne knjige;
to drvo, što se po ceo dan njihalo na suncu,
dok ga je ljuljuškao i gurao vetar,

gipko i razbarušeno ispod belih oblaka,
svih ruku raširenih,
i ustâ razjapljenih.

SREĆAN I SLOBODAN

(Happy and Free)

Nije trebalo da istetoviram rečenicu
Neka sva bića budu srećna i slobodna na levoj ruci,
s unutrašnje strane, od lakta do zapešća,
beserifnim fontom verdana veličine 20 tačaka.

Tog dana mi je nivo serotonina bio toliko povišen
da me je zaveo pobudivši u meni
optimistično osećanje da sam konačno
spreman da budem bezgrešan. I ranije sam znao biti tako
srećan,

pa bi čovek pomislio da je već trebalo da se naviknem
da ću se neminovno spustiti na zemlju
kao bušan helijumski balon što se postepeno izduvava.

Sad uviđam da bi umesto te uzvišene tetovaže bilo bolje
da sam
preko interneta naručio da mi se za dvadeset dolara izradi
duks
sa natpisom *Poremećaj pažnje*, ili
Univerzitet repetitivnih emocija.

Kako brzo prolaze stvari. Kako dugo traju greške.
Kako sam nerazuman kad sam prepušten sam sebi.
Kad sam u salonu za tetoviranje zavrnuo rukav košulje
da mi se ta rečenica utisne u bledu put

upustio sam se u vezu
koju nikako nisam mogao da održim.
Neka sva bića budu srećna i slobodna – kakva primerena
kazna
za nadmenost mog prolaznog i labilnog samopouzdanja!

Pa ipak, to je moj život, i mogu da ga traćim kako hoću.
I to je, valjda, nekakva sloboda.
A imam i priču, koja se još
nije završila;

što me takođe, u neku ruku, usrećuje.

ŠTA BISTE RADIJE: PRIČU ILI OBJAŠNJENJE?

(Which Would You Prefer, a Story or an Explanation)

Zanima me, rekla je Madlin, sposobnost ljudi da žive
život u fragmentima.

Dva bivša muža, tri posla za sedam godina, jedna ćerka,
zdravac, i izvesna televizijska serija.

Nekad sam mislila, kad dospem u određene godine,
rekla je Madlin,
da će mi se srce smiriti, poput umornog psa.

Joga u „J“-u utorkom;
potom neobuzdani napadi besa dok se vozi kući.

Čitajući intervju sa Alanom Blumom, saznaje
da je „potraga za srećom tipično američki oblik nihilizma“.

„Ma, nemoj, sad mi to kažeš“, kaže.

„Ne vidim razliku između unutrašnjeg spokoja i blage
depresije“,
piše joj prijatelj iz Filadelfije, sitnim plavim rukopisom
na poledini razglednice sa slikom Šagala.

Sviće, horizontom se rasipa ružičasta svetlost.
Lepota ponekad služi kao svojevrсни anestetik.
Svet pruža dokaze za bezmalo sve.
Šta biste radije: priču ili objašnjenje?

Sledeće godine, Madlin će se upustiti u ljubavnu vezu,
posetiće Bali i vratiti se, dobiti rak materice,

i iznova se povezati sa svojom starom katoličkom verom
iz detinjstva,
koja joj znači više od svega.

Čak i u dubini duše, čak i u bolesti i očajanju;
u oholosti, zanosu i čamotinji,

čuje se pile unutar ljuske,
kako kljuca da izađe. Kljuca li kljuca.

OTMENOST (Nobility)

Ni u jednom od 3000 pisama koje je napisala između 1930. i 1941, Virdžinija Vulf ne izražava zabrinutost zbog veličine svoje zadnjice.

„Dobro izgledati“, kaže Robert, „znači biti snob. Biti iznad izvesnih stvari – čak i delova svoga tela.“

Oldus Haksli, na smrtnoj postelji, nesposoban da govori, piše na belom bloku svojoj ženi Evelin poruku:
„0,1 miligram meskalina, IM.“¹

Ona klima glavom i donosi mu ga sat vremena kasnije –
Prepričavam tu priču Ket nekoliko puta, iako nisam siguran da me je shvatila.

Šećući po Džekson parku, nailazim na ogroman dvestogodišnji hrast, čije se glomazne, tamne grane šire na sve strane, poput jelenskog roga ili kandelabra.

Zastajem i zurim u njega, kao u slovo nekog alfabeta koji sam zaboravio.

Ali ja sam stvorenje koje još nije naučilo da čita – čak ni da obožava, čak ni da živi časno.

1) IM – intramuskularno. (Prim. prev.)

Medicinska sestra pita: „Jesmo li praznili creva danas, gospodine Mandela?“, a on je gleda tako trpeljivo i smireno, kao što more gleda kopno.

U čekaonici onkološke klinike pacijenti su uglavnom tihi. Ponekad razgovaraju o utakmici američkog fudbala, ili kakvo će vreme biti sutra.

NEKA, HVALA (No Thank You)

Mudrost nije retka; nikad nije
ni bila. Prosečna polica za knjige
studenta psihologije po imenu Džejs
na Državnom fakultetu Kamberlend
pružice svu mudrost

neophodnu
da se okonča rat, nauči dobrota,
suoči sa smrću, poštenje zametne

kao cvet, uspostave
pravila za razumevanje
jednog delatnog sveta. Imamo

sve što nam je potrebno,
nemamo pojma koji je
to davo, ne želimo ga, nećemo
da podsećamo jedni druge, odbijamo
da slušamo.

A sve još više pogoršavaju
neprestani bilteni
svekolikih lažova koji ponavljaju
Tražimo

*rešenja – Sve smo
bliži – Na putu smo*

*da ostvarimo napredak –
Samo je pitanje dana.
Nije istina. Već smo*

izabrali neobičnu
odeću pometenosti
u kojoj ćemo umreti; volimo
uzbuđenje neprijatelja;
progorevamo

lepotu kao da je
ukrasni papir;
udišemo
dim svoje smušenosti
kao da je kiseonik.

Stoga ću ovog jutra
naprosto zaći u
šumu nedaleko od Marsden lejna,
zagrabiti u šaku
grumen zemlje i borovih iglica,
i kleknuti,

isto kao što bi to učinio
bilo koji seljak u kožuhu
u četrnaestom stoleću
moleći za spasenje –

reći ću: *Sakloni me, Bože,
makar
privida
da sam u potrazi.*

Izgubljen sam po sopstvenom
nahodjenju i
sve govori da
u tome uživam.

DOKAZ ŽIVOTA (Proof of Life)

Te male posekotine i infekcije na rukama od iverja i trnja
koje svedoče da sam radio napolju ove nedelje.

Izludujuće neobično čistilište
pesme „Against the Wind“ Boba Sigeri i *Silver Bullet*
Band-a

koja mi se tri dana neprestano vrtela po glavi,
dok četvrtog nije napokon prestala.

Zvuk rublja što se obrće u sušilici
na drugom kraju kuće.

Želja od malih nogu
da ne budem zombi koji mesečari kroz vreme.

Napuštanje ljudi, i njihovo napuštanje tebe.
Ova „uhvati i pusti“ verzija života.

Otmičari šalju fotografiju taoca, iscerenog,
kako drži jučerašnje novine.

Nazivaju to „dokazom života“.
To znači da je zarobljenik još živ.

Dan je vedar, s tek jednim belim oblakom u visini
nalik hodočasniku na putu za Kanterberi.

Napolju, u grmu, poluskrivena ptica.
Od nečega što jede crveni joj se perje na grudima.

SRDAČNO IZDALEKA

(Distant Regard)

Kad bih znao da ću biti mrtav u ovo doba sledeće godine
mislim da bih mesece od sada do tada proveo
pišući zahvalnice neznancima i poznanicima,

govoreći im: „Bili ste stvarno odličan putnički agent“,
ili: „Zauvek ću osećati ukus tvojih poljubaca“,
ili: „Gledati te kako hodaš po sobi beše delom moja svrha“.

Mislim da bi to bilo isto kao
kad ostavljaju čokoladicu umotanu u sjajnu foliju
na jastuku gosta u pristojnom hotelu –

„Hotelu zemlje, gde smo nekoliko godina zajedno
prebivali“,
zaustih – a onda shvatih da je to užasan kliše, pa zastadoh,
a potom nastavih, oprostivši sebi u deliću sekunde

jer sada kada umirem idem napred,
prosto kao voda, tečem oko prepreka
i premišljanja, ne zakrčujem se, samo nastavljam

sa dugim spiskom zahvalnica,
koji se, izgleda, prirodno širi
i obuhvata sunčevu svetlost i vetar,

i jasike što se belaskaju i trepere u dvorištu
kao da su zahvalne jer ih je sinoć natopio
divni irigacioni sistem

koji je smislila osoba
kojoj sam tiho zahvalan.
Napolju je jesen, filozofsko godišnje doba,

kad hladan vazduh izoštrava intelekt;
brda su crvena i bakrena u razbarušenoj veličanstvenosti.
Oblaci se smenjuju na nebu poput vlada i godina.

Dugo mi je trebalo da shvatim izraz „poštovanje iz daljine“,
ali sad sam zahvalan na tome,
i zahvalan sam svome srcu,

koje se ipak pokazalo kao dobro;
i zahvalan sam svome umu,
prema kojem, kad vratim film, uviđam

da nikad nisam bio dovoljno ljubazan.

PSIHOTERAPEUT, BIVŠI SVEŠTENIK, LEČI STRAH OD BOGA (*Priest Turned Therapist Treats Fear of God*)

Meteorolog je bar jednom bio u pravu:
hladno jutro, oblačno poslepodne;
sutra će grad biti zatrpan
tonama sitnog belog snega.

Zašto jednostavno ne ugasimo radio
i sami ne izmislimo vesti?
„Predsednik je danas u Vašingtonu
skinuo košulju kako bi novinarima
pokazao snažne mišiće i maljava leđa.“

Rekao je da ga je izvršni direktor Kine strašno razbesneo;
ubiće boga u tom
pokvarenom Japancu.

Potom je izjavio da je dečak oboleo od raka
koji je spasen iz lavine
ono što ovu zemlju čini uistinu veličanstvenom.

U drugim vestima, naučnici Industrije Neukosti
ustanovili su da kvalitet neukosti opada.
Iako danas ima više neukih nego ikad pre,
količina neukosti i dalje se smanjuje.
Šta to znači?

Evo još nekoliko udarnih vesti:
Neidentifikovani bogataš izabran za predsednika;

*Tragedija u centru za jogu u San Francisku: tri osobe umrle
usled grljenja;*

Psihoterapeut, bivši sveštenik, leči strah od Boga.

Pedeset filmskih zvezda u Holivudu
obavezalo se da neće koristiti svoje bazene
dok se ne okonča žeđ u svetu.

Ukratko:

Dijeta Selebriti Novac Trudnoća Eksplozija

Sve je izgledalo manje-više uobičajeno.

Stoga nam je bilo drago što smo u zatvorenom,
sedimo i pijuckamo čaj od sveže nane;

Ispred prozora,
i posmatramo kako se nebo obrušava.

U ČEKAONICI SA LENARDOM KOENOM

(In the Waiting Room with Leonard Cohen)

Dok sedim u bolničkoj čekaonici, na plastičnoj stolici,
razmišljam o Lenardu Koenu i počinjem tiho da plačem.
Drago mi je što niko ne gleda, jer u svemu tome uviđam

detinjasto udovoljavanje željama – prebacivanje vlastitog
samosažaljenja
na mrtvački bledog kanadskog pevača kog je jedan kritičar
nazvao
„vodećim svetskim autorom pesama koje zagovaraju
samoubistvo“.

Pa ipak dolazi negde iz dubine, to jecavo
saosećanje prema Lenardu Koenu,
i baš me briga ako je neiskreno, ima nečeg okrepljujućeg

u tim vlažnim suzama. Osećam kako
navodnjavam svoj prljavi život
nečim čistim i svežim, poput kiše, izdaleka.

A opet, plakanje je silovito i čudno i teško.
Kao da trgam nešto iz nečeg drugog
što neće to da pusti,
pa ga stalno povlači nazad, šištavu, kao da se nešto cepa.

S druge strane okna,
u sivom jutru još ne pada toliko susnežica,
i vidim kako se skroz dole otvaraju kišobrani;

pločnici polako tamne dok ih kvasi kiša,
a taksiji jure kroz pomračinu sa upaljenim svetlima.

Ne osećam se baš najbolje u ovoj čekaonici danas,
ali drago mi je da je Lenard Koen tu,
jer imam utisak kao da sam napola zaglavljen

u jednoj od njegovih pesama –
mestu gde anđeli nisu viđeni godinama;
gde se ružnoća predstavlja s nekim vragolastim šarmom.

U odrazu na prozoru
vidim mu lice – bore oko usta, vlažne crne oči
i ona golema zakrivljena bradva od nosa:

veštak za smrt Boga;
majstorski se dá skrhati
kako bi se nanovo sazdao.

Ko bi to očekivao?
Ja u bolnici, sa Lenardom Koenom,
i još uvek odveć neuk da umrem;

i dalje pokušavam naučiti tih nekoliko osnovnih stvari
pre no što me odnesu u sanduku:

*Za šta je dobra tuga;
Šta mašta može, a šta ne može.
Kako funkcionisati uz sumnju
da sam sâm odgovoran*

za puštanje golubice iz kovčega.

DESET PITANJA ZA NJU EJDŽ (Ten Questions for the New Age)

Otkud to da je neko ko uzme ime Priviđenje Bizona,
na primer,
nakon vikenda provedenog na radionici ajavaskе,²

uvek neopravdano samouveren
da će završiti na Večnim lovištima?

Ako se Simor Planina Orlova oženi Ženom Zapadne
Reke – u redu.
Ali zašto ćerku moraju da nazovu Borovnica, ili Jezero?

Onda je pošalju da se zlopati u Voldorf školi
gde će joj glavni predmeti biti brezova kora i narodni ples

i godinama kasnije mora da angažuje lajf kouča da joj
pomogne da ispuni prijavu za fakultet,
dok mukotrpno piše autobiografski esej

2) Ajavaska (na španskom: *ayahuasca* ili *ayawaska*), enteogeni napitak koji se pravi od vrste lijanе *Banisteriopsis caapi*, koja raste u amazonskoj džungli, i lišća *Psychotria viridis*, odnosno čakrune ili drugih biljaka sličnog sastava. Kada se kombinuje sa lišćem čakrune, koje sadrži halucinogeni sastojak DMT (dimetil-triptamin), dobija se napitak koji šamani koriste tokom svojih obreda. To je sveti lek starosedelaca Amazona, i upotrebljava se za razne svrhe. Služi za uspostavljanje zaštite, pa do emotivnog i fizičkog lečenja. (Prim. prev.)

na temu kako izvesna takozvana svesna bića
mogu da nametnu svoje neprijatne iluzije drugima.

Razumete li o čemu govorim?
O opasnostima glumatanja nevinosti?

Volt Dizni je snimio nekoliko dobrih filmova,
ali da li bi stvarno istetovirao pet izreka iz *Kralja lavova*

na podlaktici kao svrsishodne reference
pred odlazak u Irak?

Što me dovodi do moje prave teme, čoveka, nazovimo ga
Konor,
kog sam upoznao na odmorištu neposredno nakon
njegovog drugog mističkog pohoda;

koji je imao pero zadenuto u šešir, pedesetpetogodišnjeg
debeljka koji
živi sa mamom u Karson Sitiju;

svira gitaru na večerima otvorenog mikrofona i namerava
da ostvari
ozbiljnu muzičku karijeru čim stekne više iskustva.

Konor, koji više voli da ga zovu istinskim imenom,
Gvozdeni Medved.
Kad god naletim na nju ejdž u izvornim pelenama,

priznajem da me celog obuzme stid,
jer i ja sam njegovo prezrivo dete, koje još nije posve
odraslo;

kada mi je bilo dvadeset, naučio sam da sviram „Blowin’ in the Wind“ na fruli;
pravio sam narukvice od konoplje i uglaćanog kvarca, i poklanjao ih.

Imao sam devojkicu koja je otvoreno iznosila mišljenje da su se ljudi rođeni u Bangladešu utelovili tamo

da bi rešili svoje probleme sa siromaštvom.

Zašto nju ejdž tako često izgleda poput pacijenta na intenzivnoj nezi,
u oslabljenom stanju, koji zahteva ogromne infuzije

zavaravanja i milosrđa da bi ostao živ,

dok mi ostali i dalje čekamo dan kad će dovoljno ojačati da bi se uspešno presadio u stvarni svet?

Da se vratim na Konora, koga još uvek ništa ne može sprečiti da živi sa mamom, od džeparca,
u Karson Sitiju:
ništa ga ne može sprečiti

da svakog utorka odlazi na večeri otvorenog mikrofona i da se ispeva do mile volje,
ili da svoja pisma potpisuje sa *Blagoslovi*, od *Gvozdenog Medveda*, *pesnika i vidovnjaka*, *alijas Konora*.

Zamislite na trenutak da ste filantrop kome se obraćam za donaciju u ime dobrotvornog programa

za rehabilitaciju zabludele sredovečne dece poput ove koju opisujem.

Kolika mi sredstva možete ponuditi? Kakav mi savet možete dati?

Šta mislite, ima li šanse da Konor ikad odraste, a kamoli doživi srećan kraj?

Sa druge strane, nije li, u neku ruku, još gluplje osuđivati veseljake koji su, na svoj način, poklonici našeg doba

zbog ludosti njihove sreće?
Pitam ja vas – kakva je to ludost?

DESET RAZLOGA ZBOG KOJIH IZGLEDA NE MOŽEMO DA NAPREDUJEMO

(Ten Reasons Why We Cannot Seem to Make Progress)

Sve dok čirlidersica i dalje gleda filmove o čirlidersicama,
a biznismen u aktovki nosi primerak *Umeća ratovanja*.

Sve dok novac ne pamti gde je bio,
ali nastavlja da teče kao reka.

Dok se odlazak u rat objašnjava u kategorijama razvoja
deteta.

Dok se muški lik u romanu prikazuje kako oblizuje prste
i spušta ruku da dodiruje ženinu pičku sve

dok se ona ne ovlaži koliko i on.

Dok svaki kandidat za Kongres ne bude prinuđen da
godinu dana radi u bolnici i utrjava losion u patrljke
amputiranih udova,

što je za muškarce, u seksualnom smislu, toliko zastrašujuće
da će se uskoro samo žene kandidovati za tu funkciju.

Sve dok se smisao lovi i ubija i
izlaže na zidu kao preparirani trofej.

Sve dok kupci ulaze u raj tržnog centra
poput mrava što se u dugoj koloni uspinju

u otvor plastične posude za med,
da umru u zlaćanom preobilju onoga što su nameravali
da odnesu.

Sve dok postoje ovakve stvari
koje nismo u stanju da primetimo ili zamislimo, ili
izreknemo naglas

– jer dok ne budemo mogli da ih izreknemo
ostaćemo zarobljeni unutar sna.

POSLANICA TRENUTNE VELIKODUŠNOSTI

(*Epistle of Momentary Generosity*)

Stiže mi pismce od Džejmsa, koji mi nekad beše prijatelj,
u kojem kaže da mu nedostajem,

pa držim pismo u ruci,
i na trenutak sam prosto zahvalan

na ljubaznosti koju je istisnuo iz srca
pre no što se taj mišić iznova stegao

i pokušao da ga natera da je oporekne,
ili dopiše napomenu: *Dubre pokvareno.*

Još mi nisi vratio albume Lenarda Koena.

I takvi su ljudi:
ne uvek zaplašeni i neljubazni. Desi se

povremeno da nam se razbistri um
i stare se uvrede oproste;

da policajac ponudi prestupnika cigaretom
i da stoje tako i puše, i zure

kroz prozor u kišu;
da se dobaci pojas za spasavanje

sa zadnje palube broda
suviše velikog da se okrene – srećno!

Taj velikodušni poriv – evo ga.
Sat vremena kasnije, možda ćeš zažaliti

zbog svoje darežljivosti, ili smatrati je slabošću,
ali gotovo je; blagodat se

ne može oporeći,
ona je poput galeba što lebdi

ponad uzburkanog okeana,
što se na trenutak naginje postrance

da klizne između litica prosuđivanja.

KRATKA ISTORIJA MODERNE UMETNOSTI

(A Short History of Modern Art)

Kafić „Zelena sova“ – mislim da sam
tamo prvi put čuo Đakometijevo ime;
„Đakometi“, sa strahopoštovanjem je izgovorio tip s
kozjom bradicom i beretkom,

koji je pušio kretek i razglabao
o položaju modernog čoveka,
dok se upinjao da ubedi neku mladu, istetoviranu vampirku

da se vrati s njim u njegov kovčeg.
„Kopiraš li me, dušo?“, preo joj je u uho.
„Đakometi je realan do bola.“

Posle toga sam otišao u muzej
i nadogradio svoj rečnik
s još malo Đakometija,

Đakometija, koji je ideju *ljudskosti*
iz izraza *stanje ljudskosti*
predstavljao kao nekog stradalnika od požara

osovljenog na dve noge nalik pocrnelim štakama
u krajolik s bodljikavom žicom i koncentracionim
logorima.
Tamo negde mi je palo na pamet

da su Đakometijeve skulpture zacelo neobični autoportreti.
Zamišljao sam anoreksičnog tipa negde u Italiji
kako sa gorionikom za zavarivanje

tumara po seoskom predelu,
i vari, jednog za drugim,
paukolike kosture

od nagaravljenog metala.
A onda sam na radiju čuo pesmu pod naslovom
„Đakometi“,
sa mučnim, upečatljivim stihovima

prožetim teskobom: *Svaki se čovek trudi odluku da odmota,
da li da ljudožder bude, il' da se liši života.*

Imao sam 17 godina – majka mi je umrla;
u glavi mi je kiptelo od besa i straha.
Uvideo sam da su ljudi neiskreni i zbunjeni;

u duši teško crnilo – svet nesiguran.
Izgledi čovečanstva ne baš tako sjajni.
I upravo tad se pojavio Đakometi

da me izbavi.
Dobra vest beše to
što je neko proključio

kako da uzme loše vesti
i pretvori ih u umetnost.

POZORIŠNI KOMAD

(Theater Piece)

Dobri belci iz pozorišne trupe „Triangl“
zaključili su da im je potreban crni izvođač
za jesenju gala predstavu,

pa su dali oglas, i uskoro su tamnopusiti umetnici
stali u red za audiciju ispred ulaza u pozorište,
dobrovoljno se nudeći da budu eksploatisani za razumnju
svotu,

izvođeci hip-hop sonete u kojima se *pamuk* rimuje sa *kuluk*.
Dok čeka na razgovor, dramaturg iz Džordžije
zna da ima nešto problematično

u tome što prodaje priču svojih baba i deda
zarad mesta u kulturnom establišmentu,
no pažljivo sluša

dok mu upravni odbor objašnjava
kako njihovo pozorište hoće da prihvati raznolikost,
ali da se to ne natrljava na nos njihovoj publici.

– Ne žele neki od onih komada
koji istorijsku nepravdu pretvore
u ogromnu gomilu govana

i istovare je nasred pozornice.
Da, dramaturg razume razloge njihove zabrinutosti.
Kaže da im može ponuditi priču

o vudu kraljici iz Sijera Leonea
koja je pomogla da se zaštite drugi na Srednjem prelazu.
Ili pak basnu koju

pripovedaju zečevi i vrane
koji su nadvladali zatvor i zavisnost,
ali odbija da ponudi neograničeno glancanje cipela

belim milionerima sa sezonskim
kartama za Koloseum.
Sede za stolom i gledaju jedni u druge,

kupci i prodavci,
upetljani u osećanja i misli iz prošlosti.
Potom sede za stolom u omamljujućoj tišini

u kojoj se poverenje čini poput okova
koje su dobrovoljno, uz škljocaj,
pričvrstili sebi oko gležnjeva

jer ne vide drugog načina
da zajedno krenu u budućnost.

VISOKA MODA (Couture)

Ako pod bundom
od nerca podrazumevate
mekan, topao
odevni predmet
načinjen od
životâ
mnogih drugih
stvorenja,
onda, da, svakako,
mislim da
možete reći
da nosim
bundu od nerca.

OBIČNA NOĆ U ATENSU, U OHAJU

(An Ordinary Night in Athens, Ohio)

Ta deca u pidžamama
u velikim prigradskim kućama

ne sanjaju o
svicima u teglama,

ni o autićima,
već o pesničenju

na Marsu
u telima koja nisu njihova;

ona ne hrane hrčka
zalogajčićima zelene salate

i ne menjaju mu ime
iz Džo u Džozefin, i nazad,

već trče po krovovima
„Dejri kvina“ u plamenu

i gađaju tržne centre
iz ručnih bacača raketa.

Ona ne sanjaju
o rešavanju testa

i tome kako se zaglavljaju kod
odgovora na četvrto pitanje,

već o žutim školskim autobusima
pretvorenim u buktinje,

i saigračima koje poznaju
još iz drugog osnovne

kako lebde potrbuške
iznad srebrnkastih i potamnelih bakrenih novčića

u fontani želja.

NEISCRPNI RESURS (Inexhaustible Resource)

„Nakon što se podigne nivo okeana, sve će ovo biti pod vodom“,

govorila je biološkinja, šireći ruke u kafiću,
„što znači“, pojasnila je, „ronjenje po Menhetnu:

plutanje pored kamenih gargojla na Kraislerovoj zgradi,
plivanje kroz prozore Trampove kule.“

*Nema potrebe da se uzrujavamo, rekao je budista za stolom;
Čak je i izraz „globalno zagrevanje“
slučaj planetarnog centrizma.*

* * *

Pokolj slonova i kitova
Pandemija insekata i žaba
Propadanje koralnih grebena i glečera
Uništavanje reka i jezera
Istrebljivanje zrikavaca u močvarama, i
Magla što lebdi u krošnjama američkih čempresa

* * *

Kao što je Džon Kits, u svom posljednjem pismu, napisao:
„Imam utisak da mi je stvarni život minuo,
i da već opstojavam u posmrtnoj egzistenciji.“

*

Čak i u ovim vremenima pre oluje što se sprema,
naše strepnje, kršenje rukama i jadicovke,
naši statistički izveštaji i naučni sporovi,

– molim vas, neka mi neko kaže,
zašto liče na glumatanje?

* * *

Mašto, naš poslednji imunološki sistemu.
Neverico, naš najneiscrpniји resursu.
Nestvarnosti, ljubavi moja najveća, zaštitite me.

AHILEJ (Achilles)

Ahileja donose sa bojnog polja.
Tri četvrtine tela zastrto je tankim zelenim ogrtačem;
izviruje tek krupno golo rame;
lice mu je pepeljasto i bledožuto.
Njegov rat je završen. Vode ga kući.

Ostavili su ga na nosilima naspram mene
u proširenju ispred Radiologije. Kese sa infuzijom lebde
mu nad glavom
poput dečjih balona sa helijumom privezanih uzicom za
ruke.
Svima je jasno da je gotov.

Čini se da smo privremeno utaboreni
na obali one čuvene reke koja je tekla
kroz London i Detroit, Bangkok i Bagdad –
tog Ganga niz koji je minulo stotinu miliona duša
poput sveća što trepere u izmaglici.

Tu su i naši hrabri drugovi: bolničar sa dredovima iz
Birmingema;
punačka medicinska sestra s Filipina; Miron koji svoju
platu troši na loto;
uplakana rodbina. Sa šapatom prolaze između nas.

Ahileju – konačno ga prozivaju –
i odvoze u zasvođenu odaju
Radiologije hladnu kao grob.

Guraju ga pored mene. Možda jedino ja vidim
šest stasitih duhova što stupaju mu uz bokove
i ritmično udaraju pesnicama o štitove.
Poželim da kažem: *Slušajte, nemojte ga sažaljevati!*
Njegova mašta nije mrtva!

I dok promiče tako postrance, otvara sivo oko,
gleda me i diže dva prsta u znak pozdrava
koji polako prepoznajem.

A potom ostajem sam,
i sad ja plačem,
samog sebe oplakujem.

PRIMERI PRAVDE

(*Examples of Justice*)

Aspirin,
krek kokain,
Kitsova poezija;
Ketlinino krupno lepo lice –
i *Komunistički manifest*
– to su sve sredstva za ublažavanje bola.

Smrt od raka grla
tiranina Džozefa Makartija,
plava vrana što jedri ponad klisure i grakće;
detence koje vadi zrno južnoameričkog pasulja
i gura ga među usne svoje majke
– to su primeri pravde.

Trenutak kad odeš sa žurke;
škripanje smreke visoke dvadeset pet metara;
čas kad dan se gasi
i advokatica stoji pored svog auta,
skida sunčane naočari i pogleda u nebo
– to su primeri sećanja.

Metafora zbog koje se glasno nasmeješ.
Tople grudi zubne higijeničarke
prislonjene na tvoje uho
dok se naginje da dosegne kamenac.

San u kojem se zatekneš na pučini,
noću, na vodi toliko dubokoj

da plačeš od straha. A ipak te
ta tama ne guta
– to su primeri sreće.

BOLJE OD OČEKIVANOG (Better Than Expected)

Nije bilo tako loše kao što sam mislio.
Ogrebotina na braniku iznajmljenog auta
mogla se zabašuriti s malo bele farbe
pre nego što sam ga vratio u agenciju.

Ovaj CD sa nju ejdž muzikom, što mi se isprva nije svidala,
sa svim tim sintetičkim vijuganjem pulsirajućih meduza,
sada mi odlično paše za usporavanje damara srca.

I već sama činjenica da sam poživio ovoliko
predstavlja neverovatan uspeh;
da još dišem i trudim se da budem bolji.

Stvari su definitivno bolje no što sam očekivao.
Ne sudi mi se ni zbog čega.
Odustao sam od ideje o velikom uspehu.
Onkolog kaže da se na rendgenskom snimku
ne vide nikakve „abnormalnosti“.

Uvek nastojimo da donesemo odluku,
uvek smo u situaciji da procenjujemo
da li je supa ukusna, cveće lepo,
jesmo li bogati ili siromašni.

Celoga života
 žene su me volele
 voda održavala na površini
 rat zaobilazio.

Pretražao sam hotimičnu otupelost
koja mi je bila nužna da bih ostao živ.

Zašto ne bih mogao,
zašto ne bih mogao *sada*,
da šetam ulicom,

ispod nadvijenih krošanja,
podignem ruke i kažem
da kiša što se probija kroz lišće

nije neprijatnost, već radost?

THE DOG OF THE DOG

THE DOG OF THE DOG

THE DOG OF THE DOG

THE DOG OF THE DOG

THE DOG OF THE DOG

THE DOG OF THE DOG

THE DOG OF THE DOG

THE DOG OF THE DOG

THE DOG OF THE DOG

THE DOG OF THE DOG

THE DOG OF THE DOG

THE DOG OF THE DOG

THE DOG OF THE DOG

THE DOG OF THE DOG

THE DOG OF THE DOG

THE DOG OF THE DOG

THE DOG OF THE DOG

THE DOG OF THE DOG

THE DOG OF THE DOG

THE DOG OF THE DOG

THE DOG OF THE DOG

ISTINA (The Truth)

Bilo je nečeg u sopstvu osa što ih je lèti teralo
da uđu na verandu zaštićenu mrežicama za komarce.
Navodilo ih da zujeći udaraju o žičana okca,

da buše ispod strehe,
da gmižu kroz pukotine između dasaka.
Svakog dana zatekli bismo nekoliko novih telašaca na
simsu:

majušni neuspesi, nalik sagorelim palidrvcima:
smanjene u smrti, žute
poput jabukovače ili starog laka.

Modro sopstvo neba gledalo je odozgo
na sopstvo drvene kuće
gde su stradavale ose.
Vetar ih je oduvao na zemlju.

Činilo se da su ose produžeci
jednog velikog bića
u neprestanom trudu oko iste stvari.

Sećam se tog osećaja kad bi me podsticala
neka nerazumljiva žudnja
da pronađem prolaz

kroz koji bih neprestano pokušavao
prodreti unutra. Sigurno sam iza sebe ostavio
rasejano mnoštvo svojih negdašnjih ja

dok sam uporno gurao tupu glavu
u prostor koji mi je prečio ulazak
– i tim sprečavanjem doveo me

tamo gde sada živim, i dalje napolju;
i dalje leteći unaokolo
po zemlji nedovršenosti.

ŽABLIJA PESMA (Frog Song)

Izlazim na verandu da pušim i osluškujem
glasove mrtvih očeva iz baruštine iza drveća.

Ponovo rođeni kao volovske žabe, u određeno doba
noći krenu da se oglašavaju s preteranim zadovoljstvom

iz tople močvarne kaše, gde veruju
da su genijalci i kraljevi,

pošto su otkrili neočekivani dar za grleno pevanje,
i sposobnost da vole sebe, čega su u ljudskom životu bili
lišeni.

Ove vlažne, zvezdane noći; mirijada cvrčaka cilikavo cvrči
poput neizmerne dijagnoze tinitusa.

Oko svakog svetla, roj noćnih leptirica; ponad krošnji
zaošijane galaksije

spram kojih je moja nesreća
tek mačji kašalj

nešto nalik humoru.

Oče – zauzmi svoje mesto među sebi sličnima,
zadovoljan u masnjikavoj vlažnosti svoje kože,

presit zahvaljujući veštini hvatanja i najbržih buba.
Voleo bih te više da sam samo znao

da si žaba – pegavi vodozemac primitivnog mozga;
nimalo prislan po prirodi; sklon da

provodi vreme uronjen dopola u vodu;
do tolike mere deo zamisli prirode da toga nisi svestan.

Večeras, ispod glaziranog, izbušenog povesma neba,
tamo gde mesec se uzdiže u vlažnoj omami,

čučimo,
i pevamo svoju ponoćnu pesmu.

SELOTEJP (Scotch Tape)

Ima jedna radio-stanica na levom kraju skale
na kojoj se ceo dan može slušati o genocidu i ratnim
zločinima;
kako su na jugu izbore jeftino kupili

ljudi u uniformama bez obeležja;
kako se kontaminirani lek otpremao u inostranstvo,
sve dok se nisu počela rađati deca sa deformisanom
kičmom.

– A onda velike zavere: kako se truju okeani;
toksični otpad ispumpava se iz jednog kontejnera u drugi,
naftne bušotine poput stomatološkog zahvata

na vilici zemlje.
I loše vesti samo naviru poput reke
ili mahovitog, prljavog talasa, koji se lomi o tebe kao o
obalu.

Emisija se zove *Beda sveta*.
Spiker ima glas poput želučane kiseline.
Slušati ga predstavlja neki vid moralnog mazohizma.
Emituje se svake večeri od osam i deset.

I slušam je večeras, revnosno,
predano,
gundajući pomalo iznerviran

dok pokušavam da zavučem nokat
pod reckavu ivicu selotejpa
i odlepih je sa malog providnog kotura

kako bih zalepio pocepani list
u polovnom primerku Heraklita,
gde on kaže da sve gori.

PLEJBOJ (Playboy)

Šta je o primercima *Plejboja* koje je otac uneo u kuću
šezdesetih
i držao ih u velikoj pletenoj korpi u radnoj sobi,
osim poslednjeg broja koji bi stavio
u stalak od crne žice ispod umivaonika,

mislila moja tridesetogodišnja majka?
O tim drugim ženama koje su se pojavile jednog dana,
sa dremljivim, pohotljivim izrazom
kao da su se tek izlegle iz jajeta,
potpuno formirane, što zevaju,
i mirišu na mleko i losion?

Bilo je to pre no što su zaživele ideje o feminističkoj
solidarnosti,
pa sam siguran da moja mama nije smatrala Mis aprila
iskorišćenim žetonom za poker u istorijskom
kasinu seksualnog kapitalizma.

I kako je mogla da saoseća s Mis decembra, tom glupačom,
koja se slučajno zatekla napolju na snegu
samo s pufnastim zečjim repićem i na štiklama od
trinaest centimetara?

Možda je obrisala tragove mokraće
sa daske na WC šolji koja je opet ostala spuštena.
Možda je rekla sebi naglas:

„Rintanje puta kurvanje
podeljeno sa uzimanjem zdravo za gotovo
jednako decenija zagorelog rolata od mesa.“
Voleo bih da jeste, ali čisto sumnjam.

Voleo bih da mogu da se vratim u prošlost i zaštitim je
od njenog života,
čija su se vrata u tom trenutku polako zatvarala;
voleo bih da znam kako su joj proticali sati
u praznoj, klimatizovanoj kući

kad nikog nije bilo u blizini da je vidi;
dok je sat na zidu glasno otkucavao;
njen život uz škljocaj klizio u svoju utičnicu;
a neka neznanka u kupatilu pokazivala sise.

Bio je to samotan život za devojk
koja je tek počinjala da sumnja u način na
koji svet beše zaheftan;

dok je držala momački časopis u ruci,
osećajući početak
vlastite nevidljivosti,
i pritežući krajeve kućne haljine.

GOŠĆA

(Dinner Guest)

Gošća odlazi u toalet na sprat,
i pošto opere ruke, iz puke znatiželje
zaviruje u ormarić za lekove – gde između
sirupa za kašalj, sedativa i konca za zube ugleda
bočicu na kojoj piše *Preparat za mušku potenciju*

– i na trenutak se zbuni, a potom nasmeje.
Da li je ova čudna stvarčica, pita se,
uzrok tolikih ratova? tolikih
ubistava i raznesenih zgrada?
tolikih razvaljenih vrata i izbeglica?

I, na izvestan način, svakako je u pravu. Ta potreba
da se upravlja ishodom, žudnja da znaš
da će se to što želiš da se desi
desiti kad želiš...

Kad se vrati dole i sedne za sto, gošća
uzima nož i viljušku,
ali više nema apetita.

Napolju je mrak; unutra
sveće palacaju žutim jezičcima,
a na trpezu se iznosi završno
jelo grandioznih zamisli

muškarci kažu
da se nepravda može iskoreniti.

KIŠNI OTAC (Rain-Father)

Tek prokapava ona slabašna kišica po
kojoj se obično piše pismo ocu, koji je daleko,
bolestan, možda čak i na samrti.

Opis kiše u tvom pismu
mora zvučati nežno,
da nagovesti vedrinu duše,
ali vlažno, da ukaže da si svestan bola –

kiša pada na stari luna-park,
kapa sa nosača zardalog panoramskog točka; kiša
natapa letke na tezgi za prodaju šećerne vune,
koja je zatvorena zbog kiše.

Bilo bi savršeno kada bi mogao udesiti
da se, dok pišeš, boja tvog mastila menja
iz sive u plavu pa opet u sivu,
i tako odrazi tvoje promenljivo raspoloženje,

da mastilo malo procuri
sa stabala i krošanja slovâ
kao da sam alfabet kapa s kišom

– ali dovoljno je i ako uspeš da odustaneš
od viđanja starih rana,
dovoljno je ako uspeš da zatomiš
bes, koji više nema smisla.

Reci mu da nije važno koliko ste udaljeni,
ti uvek živiš u njegovom zavičaju;
reci mu da si koverta
odaslata sa njegove adrese,

na koju je zalepljena markica sa njegovim likom.
On je jezik koji koristiš
kad prekorevaš samog sebe,
nastojeći da prikriješ činjenicu da si izgubljen.

Reci mu da ćeš ići dalje
dokle god budeš mogao.
Da se nećeš vratiti.

Reci mu da danas pada kiša;
da će od sada padati zauvek;
da više nikada neće biti suvo.

TRENTAK U RAZGOVORU

(Moment in the Conversation)

Naide katkad na zabavi trenutak u razgovoru
u kom žena sa kojom ćaskaš
uzgred spomene svog muža –

i ti shvatiš da si se verovatno nagnuo ka njoj
pod nepriličnim uglom;
Prilagodi, molim te, govor tela da se izražava amiški.

Nije baš da time nagoveštava kako joj muž
upravo dolazi ovamo
pošto je održao čas karatea,

ili da će se svakog časa
vratiti iz šetnje sa pitbulom, seansi koju,
po sudskom nalogu, odraduje u centru za kontrolu besa.

To je više kao da si elegantno zadržan
na ulazu u restoran
koji zapravo ne možeš sebi da priuštiš;

kao da te službenik obezbeđenja
u vozilu za golf ispraća lagano
iz naselja po kojem si se samo

smucao i razgledao.
Život nekoć beše čitava
parcela ludačkih mogućnosti,

na obodu grada
a sad – tek nekoliko tihih soba na drugom spratu
jeftinog motela
na obodu grada.

Ponekad te neki od negdašnjih poriva
zvrne s telefona u lobiju,
i nagovara da izađeš napolje i jurcaš naokolo,

a ti onda moraš da razgovaraš s njim
baš kao što udata žena razgovara s tobom;
polako, ali odlučno, s izvesnom dozom milosrđa;

izgovarajući jednostavne reči
tako da ih
čak i idiot može razumeti.

SVADBENA PESMA (Marriage Song)

Bog reče (i već vidite
Da ovo izmišljam)

Neka se ova žena i ovaj čovek
Sjedine

Ispred mora i trave
I drveća koje ne mari

Reče Neka u sebi
kapiju načine

Kroz koju drugi može proći
I neka kapija vazda otvorena bude

Da mogu spoznati istinu
Prodiranja u njih

I samotnost kad ih
Nepotpuno razumeju –

Sad idite, reče Bog,
U zemlju ljubavi

Izmenite je svojim pokusima
Nemojte se bojati Uživajte u puti svojoj

Zadivite me
Potrudite se da nešto uzgojite

Za puku odvažnost da se poduhvatite
tog nemogućeg zadatka

Daću vam poseban zajam po imenu Vreme
Ne, nemojte mi se sada zahvaljivati

Plaćićete mi pri odlasku

21. 11. 2017

TRUDIM SE DA TE USREĆIM

(Trying to Keep You Happy)

Prikovaću limenu ploču na krov iznad naše spavaće sobe
tako da će te, u avgustovskim noćima, žestina kiša

probuditi,
a potom ponovo uljuljkati u san.

Okrećuću prednju sobu u žuto, a stražnju u plavo,
da premeštanjem možeš menjati raspoloženje.

Unutra će biti zabranjene novine, sa svim tim pričama o
ljudskim gadostima,
i na zidu neće visiti satovi, umesto toga

postavićemo fontanu nasred kuće,
da nas šum vode što protiče

podseća šta vreme uistinu jeste.
Za letnjih dana, povetarac s jugozapada nanosiće

dremljivo zujanje pčela iz kukuružišta i vinove loze
preko simsa kuhinjskog prozora

gde na tanjiriću iznad sudopere
komad sapuna koji su tvoje ruke u više navrata dodirivale

čeka da ponovo dodirnut bude.

Sve što činim u sklopu je moje sebične mudre strategije
da te srećom okujem za sebe.

Tako mi je sinula i ideja za piliće
naručene poštom.

Pogledaj piliće, reći ću ti, pokazujući napolje,
dok ću drugu ruku uvući

u zadnji džep tvojih farmerki.

MOJA TERAPIJA (Taking My Medicine)

Iznosim injekciju na verandu,
a lišće bresta najednom požuti.

Dok zubima skidam plastičnu kapicu sa igle
prstima stežem pregib sala na stomaku,

i tada neminovno nastupa trenutak oklevanja
pre nego što zarijem iglu u sopstveno telo

kao da svaki put sumnjam da ću to uraditi.
Breza preko puta belasa se poput kostura;

sve je prisno. Stiskam klip na špricu
i udišem miris limunova i nane zasadenih duž ulice.

Dva leptira monarha, ogroman bumbar,
i to zapušteno obilje cveća kom je prošla sezona.

Pa, hajde, zabij tu iglu, gurni klip do kraja,
ne zato što si nekome potreban živ,

već što se ostanak u životu čini kao kršenje pravila,
i taj trenutak se i dalje tek sam po sebi isplati,

da bi se potom pretvorio u naredni trenutak koji se
takođe sam po sebi isplati.
Nečiji kamionet skreće levo u komšiluk.

Opreznost se smanjuje, a onda iznova širi svoju mrežu.
Možda ću stoga početi da odugovlačim kao taj brest,

koji iz nedelje u nedelju ne odbacuje lišće prošarano
žutim mrljama,
pa podižem bradu i puštam januarskom suncu

da mi dobro oseti lice.

TREĆA DIMENZIJA (The Third Dimension)

Iako nemam dece, ponekad neznancima pričam o svojoj
 ćerki;
pričam im o njenom naučnom projektu za školu.
Pričam im koliko sam samo živaca izgubio
dok sam je učio da vozi auto.

Koncallakos – glagol koji potiče iz sumerskog jezika;
znači „tajiti“, ili „biti skriven“.
Upravo sam to izmislio, to za sumerski jezik.

No, začudo, ljudi su baš zbog toga zanimljivi.
Kad kažemo: „Ona je *nedokučiva*“, znači da je devet
 desetina nevidljiva.
Biti nesaglediv upravo je ono što čoveka čini čovekom.
Skriveni deo je naša treća dimenzija.

U *Odiseji*, kad Odisej sretne Atinu na žalu,
ona je prerusena u pastira, a on u pomorca lualicu.
Izvođe jedno za drugo malu pozorišnu predstavu.

Kad ga upita odakle je, on smesta počne da izmišlja i laže.
Tako je naviknut da obmanjuje,
njemu je to poput napinjanja mišića.

Ne znam zašto sam mislio da je pametno
ići kroz život skriven.
Mora da sam to pokupio tokom putovanja.

Očigledno ima neke veze sa samoodbranom.
Naprosto, sklon sam tome da zabašurim granice.

„Sakrije istinu pravu“, kaže jedan prevod sa grčkog,
i „okrene reči u svoju korist.“
„Lukavče“, kaže Atina – „Svaštoznanče, tebi kovarstava
 nikad dosta!“³

Čini se kao da se malko zacopala u njega.

Odisej potom nastavlja svoje putešestvije,
odlazi varljivim putem za Itaku;
vrdajući desno i levo, i dalje prurušen;
klizi po osećaju –

kao trgovac što najskuplju robu čuva ispod tezge, van
 domašaja;
kao lopov što gleda u stranu kako bi izbegao nadzornu
 kameru.

*(Prilagođeno prema prevodu Miloša N. Đurića, Odiseja, XIII pe-
vanje, Matica srpska, Novi Sad, 1977. (Prim. prev.)*

3) Prilagođeno prema prevodu Miloša N. Đurića, *Odiseja*, XIII pe-
vanje, Matica srpska, Novi Sad, 1977. (Prim. prev.)

KLASICI (The Classics)

Nastoj da ne pridaješ prevelik značaj patnji.
Nastoj da je ne pretvoriš u zanimanje.

Tvoja priča ne razlikuje se od drugih: ljubio si i plakao.
Suze su ti se polako sušile na licu
kao reči na stranici

a mesec se mokar dizao iz mora
poput drevnog bronzanog štita.

Sećaš li se šta si obećao u julu?
Da nikad nećeš zaboraviti miris konjâ u štali?

Ili boju dedinog džempera
ili bele cvetiće zvane *majčino mleko*
što rasli su ispred kuhinje?

Sagnuo si se da ih pomirišeš,
a kad si se uspravio
obuzeo te je onaj stari, zbunjujući osećaj

da si tek pristigao na zemlju
bez prošlosti ili imena,

sa nekim tajnim zadatkom o kome ni sâm ništa ne znaš.

Kroz bol i zadovoljstvo
učio si da hodaš i govoriš,
i voleo si ih oboje

dok si krstario po
mnogim odredištima.

A zvezde behu nalik knjigama na veoma visokoj polici:
pripovedale su drevne priče

o putovanjima i bitkama,
o ljubavi i stradanju –

onim što nazivaju se *Klasici*.

IV

UVIS
(Upward)

Uz pomoć zena,
moj stari prijatelj Džek
pročistio se od nesuglasica
sa svetom,
oslobodio se prepirki,

ućutkao ego,
prestao da uzvraća
na primljene udarce
i postepeno odbacio
sva mišljenja
koja nisu mudra.

I tako je naše prijateljstvo
ostalo bez kičme i sočnosti,
jer jasno mi je
da ja neću
postati
bolji čovek

nego će me
većito kinjiti
pogreška i zabluda.
I dalje ću se hraniti iskustvom
uz izvesne probavne smetnje
i iseravati mišljenja
do samoga kraja.

Zbogom, prijatelju, zbogom, kažem
tiho samom sebi
poput lika
iz nekog naučnofantastičnog romana
dok gledam

kako glatke vazdušne lađe zena
umiču teškim sponama
zemlje
i uznose se ka bestežinskom stanju
svemira,

ostavljajući
za sobom
nas nekoliko miliona,
u suzama, što držimo se
svojih iščezlih prijatelja,
svog olujnog vremena,
i još predanije

vernosti kamenju.

DOBRI LJUDI (Good People)

Dok je putovao prijatelju na svadbu, udario je kolima psa, i nije imao vremena da stane, ali on je dobra osoba.

Ona je dobra osoba koja je napisala odličan esej iz perspektive jednog mladića za prijavu svog sina na fakultet.

On je tip sa nekoliko miliona dolara u čiji sam stan na nekom karipskom ostrvu bio pozvan da odsednem. Imam snažnu intuiciju da je dobra osoba.

Ona voli da kaže da se sve događa s razlogom – na osnovu toga se vidi da je dobra osoba.

On je dobra osoba, mada ne biste želeli da zaglavite s njim u čamcu za spasavanje nasred okeana ili da budete član njegove uže porodice ili bilo gde u blizini kad pije.

On je dobra osoba koja se, sticajem nesrećnih okolnosti, našla u nacističkoj uniformi 1943, i radila na glavnoj kapiji Bergen-Belzena.

Ona je dobra osoba: ukoliko bi, u budućnosti, konačno postalo legalno jesti sirotinju i ako biste mogli kupiti jeftine komade mesa iz rashladnih vitrina

u lokalnoj prodavnici, čak i kad bi to postao rasprostranjen običaj, ona bi našla načina da ljubazno odbije tu mogućnost.

Razlikujem štap od šargarepe;
znam razliku između stalaktita i stalagmita;
znam da afrički slon ima manje uši od indijskog;
ali da li bih zaista prepoznao dobru osobu kad bih je sreo?

On melje li melje, i posle izvesnog vremena shvatiš da se negde duboko u njemu možda krije dobra osoba, što se razvija polako poput fetusa u materici, ali još se ne vidi.

U međuvremenu, moramo da se nosimo s tom drugom osobom – povređenom, usplahirenom. To je osoba koju moramo držati na oku; na nju moramo usredsrediti pažnju.

UZROK SMRTI: FOKS NJUZ

(Cause of Death: Fox News)

Pred sâm kraj života sedeo je na verandi iza kuće,
klizeći dvogledom tamo-amo
preko suvog šipražja i isušenih potočnih korita

siguran da je video Meksikance
kako se kreću kroz kreozot i žalfiju
dok TV komentatori u dnevnom boravku,

pojačani toliko da ih nagluv čovek može čuti,
neprestano dolivaju ulje na vatru njegove strepnje i besa.

Na kraju je radije razmišljao o ilegalnim strancima,
o majkama na socijali i socijalistima zagovornicima
opšte zdravstvene zaštite,
nego o neugodnom osećanju bolesti

koja je noću puzala kroz njegove tunele,
prelazila reku između jetre i slezine.
Kao i obično, bio je baksuz

što se rodio u istorijskom razdoblju
koje će s vremenom postati poznato
kao sumrak belca dinosaurus,

svakim danom bivao je sve slabiji i natečeniji,
dok se zemlja postepeno prometala u pakao
i iz sudopere se širio čudan miris.

U pozadini su ti duboki muški glasovi
bez prestanka mlatili praznu slamu
o marljivosti i bogu, mahali zastavom

i raspirivali strahove.
A onda je jednog dana starac završio
s nadzorom, ili je nadzor završio s njim,

i na vratima se pojavio
tip iz kablovske, sav skrušen,
kako bi preuzeo opremu koja je pripadala kompaniji:

složenu crnu kutiju iz koje su visili kablovi,
i sivi pravougaoni daljinski upravljač,
nalik na majušni mrtvački kovčeg.

NEKRETNINE

(Real Estate)

Ne verujem ljudima koji suviše često koriste reč *izvanredno*.
Niti onima što ti kažu kako *obožavaju* sve,
kao recimo: „*Obožavam* Suzan Sarandon“, ili „*ovaj kolač*
od jabuka“, ili „*tvoju frizuru*“.

Izgubim se u preterivanjima.
Drvo će se srušiti pod tolikim obećanjima.
Grana će se slomiti od svih tih teških plodova.

Zašto se pretvarati? Nisu sva ljudska bića lepa.
Ljudi nastradali od bombi nisu, samim tim, heroji.
Ako je čovek nesrećan jednog utorka uveče
to ne znači odmah da je svet užasno mesto.

General sa četiri zvezdice na televiziji kaže:
„Bombardovanje tog grada bilo je ozbiljna greška,
ali me je naučilo mnogo o sopstvenoj ličnosti.“
Možda bi trebalo da da medalju svom psihoterapeutu.

Kad čujem kako neki ljudi govore,
pomislim na one velike kuće izgrađene duž obale Nju
Džerzija
koje običnom svetu potpuno zaklanjaju pogled na okean.
Pomislim na one koji to nazivaju *ulaganjem u nekretnine*.

Moji heroji su oni koji ne govore mnogo.
Ne grle se s ljudima koje tek upoznaju.

Koriste se običnim jezikom čak i kad slušaju.
Odmaknu se i omoguće vam da sami vidite.

Ne dopire mudrost do svakog iz Kalifornije.
Sva je prilika da ću i ja
umreti mukotrpno u neznanju.

Ako želiš da vidiš izgubljenu civilizaciju,
zašto naprosto ne pogledaš u ogledalo.
Ako želiš da govoriš o ljubavi, zašto ne počneš
s tim nevenima koje si zaboravio da zaliješ.

10. 4. 1974. n.d. 1974.
u.d.

LEGENDA

(Legend)

Jednog dana bićemo u stanju da razumemo jezik kitova
i čujemo njihovu epsku pesmu

o mahnitom jednonogom čovečjem serijskom ubici
i velikom belom junaku koji mu je izašao

na megdan da ga pogubi ili da bude pogubljen.
I oni su imali svoj Holokaust –

do 1930. pobijeno je toliko grbavih kitova,
da je izgubljen put do Južnog okeana;

plemena su obezglavljena,
kultura kao spona iscepkana.

Jednog dana bićemo u stanju da razumemo prirodu
razorene gramatike

unutar koje proživismo svoje živote,
poput reči što su se udaljile

od vlažnosti usta.

Vratićemo se u more, ući do vrata, i zaplivati.

No, čak i tada, biće tema o kojima kitovi
neće razgovarati s nama:

o tim planinama ispod površine,
mračnim preprekama što ih nosimo na duši;

i tom strahu od pučine
koji nas nagoni na divljaštvo i nasilje.

KIŠA PODATAKA

(Data Rain) *(vrijeme)*

Pukla je informaciona brana u brdima,
grad je bio preplavljen informacijama.
Cele jeseni jake kiše podataka
silovito su dobovale po krovovima i prozorskim oknima.

Bilo je to veoma teško informaciono godišnje doba.
A onda su zimi tokovi nastavili da nadolaze od informacija;
memorijski rezervoari bili su prepuni;

i činilo se čudno što nijedan kandidat nije predložio
platformu koja obećava manje informacija,
ukazujući da ti od njihovog viška može pozliti
ako ih više ne razumeš,

ako ih unosiš bez pogovora
jer pokušavaš da se probiješ kroz njih
pre sutrašnje oluje informacija.

Da li si se tako osećao?

Da li si zbog toga počeo da prekrivaš uši i usta,
pa čak i u svoj um da ne pripuštaš ništa?

Jer si nastojao da sačuvaš
ono što se podrazumeva pod privatnošću
čak i dok te je bujica

sve brže
odnosila?

*u ovoj knjizi
moćna su
otkrivena mnoga
paranormala*

POMUTNJA PRIVILEGOVANIH (Confusion of Privilege)

Predavač je odlično govorio o stanju ljudskosti,
ali kad je došao red na pitanja iz publike, neko je ustao i
rekao:

„A šta je sa stanjem okeana i vazduha?
Šta je sa stanjem glečera i stanjem indonezijske žabe?“

„Približi mi se, živote – probudi me iz sna, molim te“,
govore proučavaoci zena, i filozofi,
kao i dvadesetdvostrana spisateljica na trećini svog
romana s ključem
o napornoj potrazi za ljubavlju u južnom Nju Džerziju.

Prvo se moraju rešiti problemi sopstva;
tek onda možemo da se pozabavimo problemima sveta
– ili je obrnuto?

Bogataš stoji nasred „Prodavnice svega i svačega“
i ne može da se odluči koje čarape u boji da kupi.
Tajlandski ambasador plaća račun od trista dolara za
ručak
nakon dvosatnog razgovora o mučenju.
Da li je konačno kucnuo čas da se razgovara o pobrkanim
prioritetima?

Pljusak nadire sa severa,
zbog čega je otkazan antiratni protest.
Psihoterapeut zuri kroz prozor ordinacije

dok četvrta pacijentkinja tog dana
počinje da priča o svom detinjstvu.

I dok priča, ona se u nekom trenutku
uvek zagrcne i pusti suzu.
Čini se da je tajni izvor patnje nedokučiv.

Ali slika jednog Matisovog učenika na zidu
preplavljena je iskrama kobaltnoplave i ružičaste boje,
arktička oluja
namalana kao da konjski repovi švićkaju u noći.

I kutija papirnih maramica na stočiću u ordinaciji:
da, veoma su mekane.

NADA (Hope)

Zbog neodređenosti referenta,
vatrogasno vozilo nije moglo da pronade kuću u plamenu.

Pošto se ispostavilo da je pol kulturna konstrukcija,
majka je novorođenče dala ocu da ga podoji, malim
suvim bradavicama i dlakavim prsima.

Tako je bilo pošteno, ali nije išlo.
Naizgled uverljivo, nehegemonistički i moderno, ali ličilo je
na jedan od onih plesnih koraka kad plesač isturi stopalo
napred,
a cela pozornica najednom klizne unazad.

Dvadeset prvo stoleće upravo se zagrevalo
poput blistave lokomotive koja potom, uhvaćena i sapeta,

nije mogla da krene sa stanice jer je
bila prikačena za ogromno dvadeseto.

Stajali smo na peronu i mahali maramicama u znak
pozdrava,
govoreći: „Dvadeset prvo stoleće! Lepo se provedi!“

Ali moje se staromodno srce plašilo da će biti ostavljeno.
Želeo sam da se ukrkam u taj blistavi voz.

No, nisam pripadao dvadeset prvom stoleću.
Nigde više nisam pripadao.

Sedeo sam u svojoj staromodnoj kuhinji,
i zurio u radnu ploču laminiranu zelenom plastikom.

U tom trenutku, kroz prozor je dolepršao leptir
i sleteo na veštački cvet.

IMAM DOBRE VESTI

(I have Good News)

Kad se poslednji put u životu razboliš,
dok budeš hodao uokolo, klecav, slab od svoje konačne
bolesti,

osećajući kako se prostor između tebe i drugih ljudi

sve više širi

poput razmaka između čamca i doka –

počećeš da primećuješ biljke i cveće svoje mladosti.

I izgledaće ti novi kao i onomad –
buketići lavande uređeni u neshvatljivo
delikatne sunčeve sisteme:

tamnozlatna dugmad sa ljubičastom grivom;
labuđebelo grlo isprskano mrljama boje rotkvice;
vlaknaste stabljike što se završavaju zvezdicom.

Tamo su gde si ih i ostavio, pored klupe na stanici;
uz žičanu ogradu iza udovičine kuće.

I duboko ćeš čučnuti

i zuriti u njih, baš kao i ranije.

Pošto ti se to sada srce obnavlja,

ne treba da se plašiš poniženja smrti i starenja.

Sinagoga od cveta marihuane biće ti dokaz
da nije svaki trenutak
pregažen nastupanjem svih ostalih.

I nije važno ako skončaš izolovan i sam,
dok neprestano pritiskaš prekidač za ubrizgavanje
morfijuma; nije važno ako umreš

cmizdreći u ogradu bolničkog kreveta,
odbijajući da primaš posete,
njušeći vlastito telo u zoru.

Mračni kraj ne poništava
sjaj sredine.

Nikakva sramota ne može baciti senku na tvoj
najradosniji dan.

Avenijom Šepard promiču vozila.
Vitice orlovih noktiju prepliću se
oko žica odbačenog bicikla.

KA OTAJSTVU (Into the Mystery)

Postoji, dakako, čas popodneva, napolju u dvorištu,
čas koji nikad nije opisan.

Postoji nešto u vazduhu koji osećamo
među kamenim pločama i tropskim biljkama
tamnih, kožnato-zelenih listova.

Postoji procep koji nikad nisi primetio,
prokopan između šljunka i kamena, u kojem nešto živi.

Postoji ptica koju može čuti samo neko
ko je došao da bude sam.

Navikavaš se sad na stvari koje se više neće ponoviti.

Nikad te više neće gurnuti na krevet, dok se smeješ,
i odeću ti otkopčati.

Nikad više nećeš stajati u prikolici kamioneta
i urlati dok tutnjiš van grada.

Ovaj život što se valja preko svega,
poput vode ili vetra, i tare ga dok ga ne uglaća.

Sediš sada na zidu od cigala u oblačno popodne, i klatiš
nogama,
srećan jer za to nikad nije bilo reči

dok se i dalje krećeš kroz ove dane i godine
koji ti sve više poručuju da
ništa ne meriš.

ZAHVALNICA

Želeo bih da se zahvalim prijateljima što su mi pomogli da ove pesme budu bolje, kao i prilikom sklapanja ovog rukopisa, i uopšte za njihovu podršku i društvo. Naročito Ketlin Li, DžoEn Dvajer, Džejn Makaferti, Karlu Denisu, Lili Robertson, Martinu Šou i Kenu Hartu. Za postojanu ljubaznost takođe se zahvaljujem Džonu Skojlsu, Redžinaldu Gibonsu, Tomu Verneru, Ediju Luisu, Meri Fej i mnoštvu drugih.

Od srca se zahvaljujem urednicima časopisa u kojima su bile objavljene ove pesme:

The American Poetry Review: „Nada“, „Imam dobre vesti“, „Trenutak u razgovoru“, „Visoka moda“, „Srdačno izdaleka“, „Sanjarija drveta“, „Otmenost“, „Neka, hvala“, „Srećan i slobodan“, „Legenda“

Catamaran: „Nekretnine“

Copper Nickel: „Neiscrpni resurs“, „Ahilej“

Five Points: „Dokaz života“, „Moja terapija“

The Florida Review: „Pozorišni komad“

Green Mountains Review: „Kiša podataka“, „Trudim se da te usrećim“

New England Review: „Šta biste radije, priču ili objašnjenje?“

New Ohio Review: „Žablja pesma“, „Plejboj“, „Pomut-
nja privilegovanih“

The Paris Review: „Splet“, „U čekaonici sa Lenardom
Koenom“

Ploughshares: „Šetnja po svojini“, „Selotejp“

Poetry International: „Treća dimenzija“

Prairie Schooner: „Deset razloga zbog kojih izgleda ne
možemo da napredujemo“

The Sun: „U otajstvu“, „Uvis“, „Dobri ljudi“, „Uzrok
smrti: Foks njuz“, „Svadbena pesma“, „Primeri pravde“,
„Bolje od očekivanog“, „Deset pitanja za nju ejdž“, „Istina“

Willow Springs: „Kratka istorija moderne umetnosti“

Pesma „Uzrok smrti: Foks njuz“ takođe je objavljena u
antologiji *The Best American Poetry 2017*, koju je uredila
Nataša Tretevej, a urednik edicije je Dejvid Leman (Scrib-
ner, 2017).

Pesma „U otajstvu“ takođe je objavljena u antologi-
ji *The Best American Poetry 2018*, koju je uredio Dejna
Đoja, a urednik edicije je Dejvid Leman (Scribner, 2018).

Pesma „Splet“ posvećena je Džonu Tarantu.

Pesma „U čekaonici sa Lenardom Koenom“ posveće-
na je Piteru Harisu.

Pesma „Neiscrpni izvor“ posvećena je Čejls Tvajčel.

Pesma „Selotejp“ posvećena je Ejmi Gudman.

Pesma „Dobri ljudi“ posvećena je Riču Leviju.

Pesma „Plejboj“ posvećena je Elenor Vilner.

„Svadbena pesma“ posvećena je Naomi i Krisu.

Pesma „U otajstvu“ posvećena je Lili Robertson.

Pesme „Primeri pravde“ i „Trudim se da te usrećim“
posvećene su Ketlin Li.

NAPOMENA AUTORA

Čitaoci će možda primetiti da u pojedinim tekstovima ove zbirke postoje manje netačnosti; izvesni citati, na primer, nisu verni. Takva je bila estetska namera autora; napravljeni su hotimični izbori u prozodijske svrhe, ili zbog informativne tekture, ili da bi se dočarao stilski i osobeni raspon ljudskog govora. Pesa je dramska fikcija, udešena za glas određenog govornika – delimično vrcakava, delimično izveštačena, a delimično smrtno ozbiljna. Molim vas da imate na umu da su sve greške ovde izraz stvaralačkog realizma poezije.

ELAN IZMEĐU UNUTRAŠNJEG SPOKOJA I BLAGE DEPRESIJE

Poetry enlarges the ordinary until
it stands for the human condition.

Tony Hoagland

Pred nama je poslednja zbirka pesama američkog autora Tonija Hoglanda iz 2018. godine, *Psihoterapeut, bivši sveštenik, leči strah od Boga* (*Priest Turned Therapist Treats Fear of God*), objavljena, dakle, iste godine kada je pesnik preminuo. I ovde je, kao što je to uvek činio u svojim ranijim zbirkama, odmereno i inteligentno klizio između konfesionalne i društveno angažovane poezije, koju je odrešite ruke obogatio ironijom i humorom: čak i kada tretira motiv (svoje nadolazeće) smrti, čak i kada se obraća figuri oca koja je očigledno obeležena traumom, čak i kada sumnja u jezik kojim se javno kao pesnik bavi od sredine osamdesetih godina, kada je počeo da objavljuje. Jedna od najzanimljivijih stvari u vezi sa Tonijem Hoglandom jeste to što mu je pošlo za rukom nešto što možemo smatrati snom većine pesnika i pesnikinja – da bude autor „koga hvali kritika i shvata najšira publika“.⁴ U rasponu od dvadesetak godina dobio je deset mahom prestižnih nacionalnih priznanja, uključujući Gugenhamovu stipendiju, Nagradu „Mark Tven“, Nagradu Američke akademije za umetnost i književnost, a bio je i u finalu za Nacionalnu nagradu književnih kritičara. Sve ove

4) <https://www.thesunmagazine.org/issues/519/a-tribute-to-tony-hoagland>

reference, relevantne najpre u akademskom kontekstu, govore da su institucije koje stoje iza njih u jednoj poetici prepoznale kritiku duha savremenosti, upravo onakvu kakvoj se Hogland iz knjige u knjigu vraćao. Jer nemoguće je to ne primetiti na planu tema i motiva kojima se on bavi. Što se tiče njegovog tretmana te savremenosti, iako je očigledno da mu ona ne promiče, kao što je očigledno i da precizno postavlja dijagnoze u vezi sa njom, svestan je generacijskog jaza i ne pokušava da predstavi sebe njenim integralnim delom. Stoga o njoj daje izjave koje više konstatuju nego što osuđuju (kao, na primer, u pesmi „Obična noć u Atensu, u Ohaju“). Time se efikasno spasava prepotentnosti i pretencioznosti, što upravo ta najšira publika ne propušta da nagradi i na šta ju je navikla moderna američka poezija.

Da ne budem shvaćen pogrešno, Toni Hogland nije površan, niti je pesnik laganih stihova. Ogromna pesnička erudicija i promišljanje stoje iza njegovih tekstova, čija je semantička kompleksnost vešto utkana u stilističku jednostavnost. Skoro sa sigurnošću mogu tvrditi da se on nikada ne bi uvredio ako bismo ga smestili u istu estetsku ravan sa Frenkom O'Harom i Šeron Olds (što je i sam tvrdio)⁵, Silvijom Plat i En Sekston i (skorašnjom nobelovkom) Luiz Glik, Lenardom Koenom i Volasom Stivensom... U mom čitalačkom iskustvu, Hoglandove pesme nisu se „otvarale“ pri prvom čitanju, pisane, reklo bi se, bez interesa za brzinski efekat primamljivosti. Štaviše, čine se šturim i nekreativno kolokvijalnim, skoro bez ikakve jezičke ornamentike, a korak njihovog ritma i tempa se teže hvata. Ali bilo bi veoma pogrešno ne naglasiti da se one takvima samo čine.

⁵<https://miriamswell.wordpress.com/2010/04/18/tony-hoagland-interview/>

Stvar je u tome što komplikovanu i dinamičnu interakciju tema i motiva, koja ubedljivo i dosledno markira njegov izraz, Hogland postiže pre retoričkim nego stilskim sredstvima. Na planu stila ne odstupa od komunikativnosti i direktnosti, dok semantičko polje ispunjava kompleksnim povezivanjem fenomena svakodnevice sa njihovim intimnim i nepatvorenim doživljajem, čime daje poetsku interpretaciju onih skrivenih veza za koje verujemo da nam ih samo književnost može predočiti. Način na koji se poigrava sa tim vezama unutar emotivnog registra je hrabar. U jednom kritičkom tekstu o Hoglandovom stvaralaštvu, taj način je adekvatno opisan kao batetičan. *Bathos*, termin koji je ustanovio Aleksandar Poup u svom eseju „Peri Bathous, or The Art of Sinking in Poetry“ (1728), jeste tendenciozno obaranje tona od uzvišenog do niskog, vulgarnog. Drugim rečima, to je jednosmeran put izraza od patosa do lakrdije. Taj retorički antiklimaks, kako se još razume, učestalo je sredstvo Hoglandove pesničke prakse i možemo ga jasno izdvojiti u njegovoj često citiranoj pesmi „Romantični momenat“ iz 2007:

Tek nam je drugi sastanak, i sedamo na klupu,
držeci se za ruke, ne gledajući jedno drugo,

i da sam mužjak pingvina, sad bih se nagnuo
i nežno povratio u usta svoje voljene⁶

U zbirci *Psihoterapeut, bivši sveštenik, leči strah od Boga* batetičnost može obuhvatati obim od jednog stiha

⁶ Toni Hogland, *Nemoj reći nikome – izabrane pesme*, s engleskog preveo Alen Bešić, Narodna biblioteka „Stefan Prvovenčani“, Kraljevo, 2015, str. 68. Svi ostali prevodi Hoglandovih stihova u predgovoru su prevodiočevi. (Prim. aut.)

do cele pesme, a naći ćemo je, između ostalog, u „Poslaniци trenutne velikodušnosti“:

Stiže mi pisamce od Džejmsa, koji mi nekad beše
prijatelj,
u kojem kaže da mu nedostajem,

pa držim pismo u ruci,
i na trenutak sam prosto zahvalan

na ljubaznosti koju je istisnuo iz srca
pre no što se taj mišić iznova stegao

i pokušao da ga natera da je oporekne,
ili dopiše napomenu: Đubre pokvareno.

Još mi nisi vratio albume Lenarda Koena.

Evo ga opet, nešto blaži, u „Svadbеноj pesmi“, gde se
Bog ovako obraća prvim ljudima:

Zadivite me
Potrudite se da nešto uzgajite

Za puku odvažnost da se poduhvatite
tog nemogućeg zadatka

Daću vam poseban zajam po imenu Vreme
Ne, nemojte mi se sada zahvaljivati

Plaććete mi pri odlasku

U ovoj ironijskoj apokrifnoj parafrazi lirski subjekt
se odmah distancira od pretenzije da bude verodostojan

(*Bog reče (i već vidite/ Da ovo izmišljam)*), te svoju interpretaciju *Biblije* koristi da bi iskazao nenaklonost ideji Boga i viziji muškarca i žene koja proističe iz nje. Ugovor Boga sa prvim ljudima ovde se prikazuje kao povoljan bankarski paket, čime veza tvorca i njegove kreacije postaje birokratski uređena, svedena na lukrativnu trgovačku razmenu. Tom motivu izgnanstva iz raja vratiće se nakratko u pesmi „Romansa drveta“, gde govori o stablu smreke pretvorenom u štamparsku hartiju na kojoj će biti odštampan jeftin letnji ljubavni roman. Tim uzaludnim i bezumnim činom seče šume „izgubili smo delić našeg raja“.

Iz naslova zbirke lako zaključujem da je Hoglandu dovoljan mali prostor da u njemu pokaže svoju aforističku veštinu. To je ranije već uradio i sa naslovom svoje verovatno najzapaženije zbirke pesama *Šta za mene znači narcizam* (*What Narcissism Means to Me*), u čemu pesnik i Hoglandov prijatelj Majk Šnajder vidi čitave pesme od jednog stiha.⁷ Hoglandu to polazi za rukom dobro temperanom i odmerenom upotrebom humora, koji mnogi stvaraoci odbacuju, bojeći se verovatno batetičnih posledica. Na toj poziciji od koje mnogi zaziru Hogland stoji hrabro, verujući u artistsku dimenziju duhovitosti, koju ne skriva već i potencira. Razlog za obilnost humora u njegovoj poeziji počiva u tome što mu pesnik na estetskoj lestvici daje prednost nad lepotom. U jednom intervjuu on kaže: „Da možete, iskoristili biste oboje, ali humor je bolji od lepote zato što ne uspavljuje ljude. Razbuđuje ih i relaksira u isto vreme.“⁸ Međutim, ova doskočica ne

7) <https://lithub.com/tony-hoagland-was-a-poet-of-heart-and-humor/>

8) <https://www.nytimes.com/2018/10/24/obituaries/tony-hoagland-dead.html>

nudi, naravno i na sreću, isključivo objašnjenje funkcije Hoglandovog humora, jer on je ovde na mnogo važnijem zadatku: protkan ironijom i sarkazmom, zapravo nas relaksira od apsurdnosti i surovosti života. I to je ubeđenje koje pesnik demonstrira svakom svojom pesmom, kao što je slučaj sa onom po kojoj cela zbirka nosi ime:

Zašto jednostavno ne ugasimo radio
i sami ne izmislimo vesti?
„Predsednik je danas u Vašingtonu
skinuo košulju kako bi novinarima
pokazao snažne mišiće i maljava leđa.“

Rekao je da ga je izvršni direktor Kine strašno
razbesneo;
ubiće boga u tom
pokvarenom Japancu.

Osim toga, pomoću humora uspostavljamo zdrav odnos prema smrti – ne kao prema strašnoj stvari koju pokušavamo da odagnamo iz misli i tako povratimo barem trunku spokoja, već da u suočavanju sa njom prihvatimo njenu strahovitost i jezovitost kao nešto prirodno, pa čak i dobrodošlo. Nešto što nam omogućava da ispratimo metronom prirode, jer bivajući u taktu sa njom ispunjavamo važan preduslov za spokoj koji priželjkujemo. Tako će se pesma „Moja terapija“ osvrnuti na ciklus odumiranja u prirodi, čije se prolongiranje može tumačiti kao suvišni prekršaj. Mirenje sa smrću je jedina razumna stvar, pošto je ona pravilo sa kojim ne treba odugovlačiti, budući da je neizbežno. Analogija između propadanja prirode i propadanja čoveka predstavlja korelaciju koju je mudro poštovati, jer nas čini delom šire slike, čak i onda kada nestajemo:

Iznosim injekciju na verandu,
a lišće bresta najednom požuti. (...)

Breza preko puta belasa se poput kostura;

sve je prisno. Stiskam klip na špricu
i udišem miris limunova i nane zasađenih duž ulice.

Često smo u iskušenju da konfesionalnu poeziju tumačimo kao autobiografsko svedočanstvo. U ovoj zbirci to biva pojačano okolnošću Hoglandove borbe sa kancerom, što je bitka koju će nažalost na kraju izgubiti. Ta nesrećna situacija dovodi do otvaranja čitavog novog motivskog polja u koje se uvode antički junaci sa ciljem jukstapozicioniranja njihove epske sudbine i životnih okolnosti običnih ljudi, ali uz anuliranje patosa. U jednom prikazu ove zbirke pesama dobro je rečeno da „povlačenjem linije između klasičnih antičkih epova i teškog popuštanja pojedinca pred pošastima i propadanja telesnog, Hogland otkriva svoje visoko poštovanje za ljudsku dramu; u predočavanju sudbina, bilo da su lične, književne ili nacionalne, on ne pravi razliku. Sve je to ista lepa i zbujujuća muka“.⁹ Konkretno, u pesmi „Ahilej“, onkološki bolesnici su prikazani kao junaci grčke mitologije, izjednačeni sa običnim smrtnicima nemogućnošću da umaknu kobnoj sudbini, kao i potrebom da odrede svoj stav o susretu sa neumitnošću:

Ahileju – konačno ga prozivaju –
i odvoze u zasvođenu odaju
Radiologije hladnu kao grob.

9) <http://www.thecafereview.com/winter-2019-review-priest-turned-therapist-treats-fear-of-god/>

Guraju ga pored mene. Možda jedino ja vidim
šest stasitih duhova što stupaju mu uz bokove
i ritmično udaraju pesnicama o štitove.

Poželim da kažem: *Slušajte, nemojte ga sažaljevati!*
Njegova mašta nije mrtva!

Tragičarska optika koja je ovde prisutna nadovezuje
se na pesmu koja joj prethodi, „Neiscrpni resursi“. Pove-
znica počiva u invokaciji mašte kao duhovne svojine ko-
jom se transcendira prolaznost, te se na sigurnom može
o(p)stati zauvek:

Mašto, naš poslednji imunološki sistemu.
Neverico, naš najneiscrpniiji resursu.
Nestvarnosti, ljubavi moja najveća, zaštitite me.

Pesnik u tragičkom tonu priziva maštu, nevericu i ne-
stvarnost kao odbranu od kataklizmičkih pretnji koje su
generatori straha ponajviše u antropocentričnoj ideji sve-
ta. One konstatuju kratkovidost koja nam onemogućava
prihvatanje odgovornosti za globalno stanje koje nas tišti.
Smrt kao optika koja uprošćava, pojednostavljuje i saži-
ma data je u pesmi „Srdačno izdaleka“. Svođenje računa
sa svetom vodi ka svođenju računa sa samim sobom, jer u
tome leži zahvalnost koja oslobađa:

jer sada kada umirem idem napred,
prosto kao voda, tečem oko prepreka
i promišljanja, ne zakrčujem se, samo nastavljam

sa dugim spiskom zahvalnica

Kroz zbirku ishod autorefleksije se katkad dovodi do
katarzičnih suza. Lirski subjekt se ne libi da govori o nji-

ma, ne srami ih se, jer postoji snaga koja stoji iza njih. On
ne čeka heroje, druge pesnike i bogove da ga plaću; on
ima moć samooplakivanja. Ali do praktikovanja te moći
neće doći bez određenog udovoljavanja strahu od smr-
ti, bez prihvatanja slabosti i beznadežnosti, čiji jedan od
simptoma može biti eskapistička projekcija svog položaja
u položaj drugog, kao u pesmi „U čekaonici sa Lenardom
Koenom“. Tu oplakivanje „bledog kanadskog pevača“
predstavlja „prebacivanje vlastitog samosažaljenja“ na
drugog individuu. Empatične suze koje lirski junak pušta
za Koenom pročišćavaju pogled na sopstvenu poziciju i
štaviše deluju „okrepljujuće“.

Što se čovek više bliži svome kraju, njegova mentalna
borba sa determinizmom postaje sve jača. Na cehu koji
nam ispostavi život mora stajati naš potpis i suočavanje
s time je traumatično. Ali ova zbirka želi da onome ili
onoj ko je čita sugeriše da predodređenost egzistencije
nije uslovljenost koja nam je isključivo nametnuta, već je
često određenje iza kojeg stojimo mi sami. Jer sve znanje,
svi odgovori, sva rešenja su tu, kako se poručuje u pe-
smi „Neka, hvala“, a to što odbijamo da ih (is)koristimo
praksa je koja potvrđuje slobodu naše volje, čak i kada
je ona (auto)destruktivna. Prihvatanje toga kao svesno
i odgovorno donete odluke omogućice nam da osetimo
prijatnost u upražnjavanju slobodne volje:

Već smo
izabrali neobičnu odeću pometenosti
u kojoj ćemo umreti (...)

*Izgubljen sam po sopstvenom
nahodanju i
sve govori da
u tome uživam.*

Motivu smrti, tačnije načinima prihvatanja njene neumitnosti, Hogland se vraća pri kraju zbirke, pobedonosno i optimistički, sa uputstvom za upotrebu. Trik je da se introspekcijom, ali onom koja znatiželjno, otvoreno i slobodno analizira naše vreme na zemlji, izgradi stav prema poniženju koje smrt i starost nose sa sobom. Glavni cilj tog usmeravanja pogleda ka unutra jeste otkrivanje samodostojanstva, o čemu govori pesma „Imam dobre vesti“, svakim stihom ubedljivo opravdavajući svoje ime:

Mračni kraj ne poništava
sjaj sredine.

Nikakva sramota ne može baciti senku na tvoj
najradosniji dan.

U toj pesmi lako se dâ primetiti da Hoglandova poezija sadrži u sebi odjek onog vitmanovskog eteričnog, univerzalnog patriotizma, kao i da je objekt ovog njegovog osećanja uglavnom nematerijalan. To je pre ideja šta predstavlja čovekov duh i njegovog moralni i empatični potencijal, nego neki konkretni čovek, ili čovečanstvo.

Naredna, poslednja pesma ove knjige, „Ka otajstvu“, nastavlja tamo gde je prethodna stala. Spokoj u iščekivanju kraja ono je što štiti od pomračenja najsvetlije uspomene našeg života, one prepune sitnih, nedokučivih misterija koje neretko, uprkos tome što se svakog dana sa njima mimoilazimo, ni ne primetimo. Ali, uz harmonično olakšanje usled samooprost, više nam ništa neće promaći, iako se možda zbiva pred nama poslednji put. Ti dragoceni usputni signali i pouke savetuju jedno, a to je prepustiti se tajnovitosti prirode „dok se i dalje krećeš kroz ove dane i godine / koji ti sve više poručuju da / ništa ne meriš“.

Ako bismo se sada vratili na početak zbirke, bilo bi nam jasno da je njen kraj odgovor na pitanje koje je indirektno postavljeno već u prvoj pesmi, „Splet“, a tiče se ljudskog stanja (*human condition*). U njoj se tretira čovek utruć, kome neraspeljavanje vlastitih egzistencijalnih pozicija deluje kao čin istinitosti. Poređenje sa spontanom divljinom botanike isprva nameće utisak da se od te zapetljanosti teško može razlučiti dobro od zla, da je zbog nje teško suočiti se sa emocijama, primiti i dati ljubav, jer u tom procesu može se nagrđiti slika koju gajimo o sebi. Ali radi se o prividu kom ćemo robovati sve dok tom raspeljavanju pristupamo isključivo na nivou racionalnog prosuđivanja. Istrajavajući u tome, samo udovoljavamo neukrotivosti egzistencijalnih kontradiktornosti, što može dovesti do unutrašnjeg kognitivnog sloma. Verujući da možemo racionalno raspeljati „svoju divlju ljubav“, potrebu da obuzdavamo „ljubaznost sveta“, „neiskorenjivu predstavu“ da se krećemo prema odredištu, ne zbližavamo se sa istinitošću i zapravo se od nje udaljavamo. Toni Hogland je pesnik prirode i zbog toga mu svaka, a naročito ova, paralela sa njom nepogrešivo uspeva. Pri kraju pesme lirski subjekt kapitulira pred odsustvom svesti o tome šta sâm predstavlja. Stoga ostaje zbunjen opažajem da sva ona floralna isprepletanost jeste pounutrena slika njegovog sopstvenog stanja. Tada će briznuti u plač, koji sam već pominjao i koji će se nastaviti kroz celu zbirku.

Naredna pesma, „Šetnja po svojini“, takođe upućuje na čoveka u raskoraku sa svojim emocijama, koji u kontaktu sa ljudima teži samoizolaciji, ali onda u samoći njegovo „čuvano srce“ postaje reflektor kojim traga za srcima ostatka čovečanstva. Čovek u ovoj pesmi jeste postao famozno ostrvo Džona Dona, ali ono koje teži da se prisajedini kopnu čovečanstva. Shvatajući posledice svog

samootepljenja, on postavlja sledeće pitanje: „Da li sam u zabludi što sam život smatrao poslom?“ Kako zbirka odmiče, prizemnost, iskrenost i objektivnost sve očitije boje konfesionalni ton pesama i povremeno su krajnje neodoljivi u svojoj spontanosti („Reći ću vam bez okolišanja: Nisam se / baš proslavio u Sinsinatiju“). Na tom tragu, „Selotejp“ predstavlja ispovest o nesposobnosti da se pojmi pun opseg globalnih razaranja i potresa. Umesto toga, upućuje se na realni opseg emotivnog registra malog čoveka, bez one nategnute lirske širine koja se busa u grudi da može pojmiti svu nesreću sveta i sa kojom ne može da uradi ništa osim da se samopovredi:

I loše vesti samo naviru poput reke
ili mahnitog, prljavog talasa, koji se lomi o tebe kao
o obalu.

Emisija se zove *Beda sveta*.

Spiker ima glas poput želučane kiseline.

Slušati ga predstavlja neki vid moralnog mazohizma.

Drugi pak niz pesama, tematski i idejni je nastavak tretiranja motiva smrti i fokusiran je na pronalaženje vitalističke snage za suočavanje sa njom. Tim vitalizmom, koji ova zbirka propoveda, trijumfuje se nad ništavilom:

I već sama činjenica da sam poživio ovoliko
predstavlja neverovatan uspeh;
da još dišem i trudim se da budem bolji.

Stvari su definitivno bolje no što sam očekivao.
Ne sudi mi se ni zbog čega.
Odustao sam od ideje o velikom uspehu.

Bez obzira na kvalitet i svrhovitost života, on hoće napred, da stigne dalje i iskusi više. Uprkos promašajima i neostvarenosti, nešto se u nama ne smiruje, neka životna sila želi napolje, što je u pesmi „Šta biste radije: priču ili objašnjenje?“ dočarano metaforom pileta koje ključa ljusku da je probije. Konkretno mane koje nam na ovom putu predstoje pitanje su našeg karaktera i boljki od preterivanja u doživljaju vlastite veličine i važnosti. Nije nam strano da obolimo od uzvišenosti nerealistične i neostvarive „ljubavi prema svetu“ koja se neretko ispostavi kao prikrivena ljubav prema samome sebi. Okuraženi samopouzdanjem koje može biti maskirana nadmenost, ne uspevamo da prepoznamo empirijsku izmerljivost uzroka svojih problema, koji katkad počivaju tek u pukoj disproporciji lučenja hormona. Tako u pesmi „Srećan i slobodan“ lirski subjekt prati unazad korake svoje odluke da na levoj ruci istetovira natpis *Neka sva bića budu srećna i slobodna*. Tumačeći okolnosti koje su do toga dovele, on zaključuje da mane i propusti pokazuju da imaju svoje korenje kako u fizičkom, biološkom, tako i u duhovnom tlu čovekovom. Pa iako će nas sve ove biohemijske i moralno-karakterne mane potencijalno dovesti do traćenja vremena na zemlji, pesnik i u tome vidi himnu životu, jer i to je nekakav dokaz slobodne volje, tog neizmernog, ličnog bogatstva.

Ovakva perspektiva je na snazi sve dok ne bude zloupotrebljena, preciznije, dok tu našu inherentnu umetnost traćenja vremena ne počnu manipulativno da zloupotrebljavaju mediji ovog okupatorskog informatičkog doba. U pojedinim pesmama izložena je kritika medijskog jarma na našoj pažnji kojim nam se perfidno modeluje život, bez našeg svesnog pristanka. Zatranost informacijama alegorijski je prikazana kao elementarna nepogoda koja

podjednako prodire u čovekove naseobine kao i u njega samog u pesmi „Kiša podataka“. „Uzrok smrti: *Foks njuz*“ govori o moći medija da izazovu zavisnost i posledičnu eksploataciju čovekovog zdravlja i vremena. Nakon deplecije umnih i fizičkih potencijala pojedinca, on postaje otpadni materijal kapitalizma, restl u proizvodnji medijskog sadržaja, koji nikada više neće biti sirovina. To se na kraju ove pesme simbolično prikazuje prizorom daljinskog upravljača koji je ostao na stolu za pokojnikom i najednom počinje da liči na maleni mrtvački kovčeg.

Još jednom ću predostrožno nešto naglasiti: kada analiziramo motiv smrti, duhovnost, potragu za spokojem kroz mirenje i prihvatanje realnih okolnosti, što je *de facto* prisutno u Hoglandovoj poeziji, ne smemo izvesti zaključak da je on nekakav pobornik njuejdžizma, instant prosvetljenja, lajskoučizma i fitnes-astro-vedži-zen individualizma. Sa njegovog pesničkog jezika sarkazam poleće kao britka kritika upravo takvih pseudoisceliteljskih doktrina kojima se na Zapadu reklamira lažna spiritualnost. Efekat koji te doktrine proizvode jeste otuđenje ljudi. Obmanuti da će praktikujući svu tu hokus-pokus religiju osvojiti sebi nekakav prostor tišine i izolacije da u njemu „budu ono što zaista jesu“, kako već glasi ta izanđala mantra, oni napuštaju prostor zdrave i neophodne komunikacije. Savremeni čovek živi u gradu neprekidno se boreći da u svom umu izbriše grad i mentalno se preseli na vrh Tibeta. Hogland ne dopušta varku takve meditacije i za tumačenje ljudskog stanja koristi metaforu urbanog prostora. Grad služi definisanju čoveka, on ga objašnjava. On je nadstruktura čija je hegemonija i dobra i loša, ali neupitna. Shodno tome, i elementi popularne kulture, kiča i palpa veoma su se udobno smestili među njegove stihove i Hogland dobro zna kako da ih iskoristi.

On se ne pravi da je slep pred time šta sve u našem vremenu znači biti građanin zemlje kao što je Amerika, prepune kontradiktornosti koje on, čak i kad je zajedljiv, na određen način poštuje. Hogland je beli heteroseksualac i srednjoklasni zapadnjak i uvek će pokazati da je svestan privilegija koje uz to sleduju.

Pa iako rituali, ceremonije i obredi savremenog zapadnjaka jesu usputni, trapavi i zaludni, oni svejedno učestvuju u izgradnji urbane hijerarhije moralnih vrednosti. Upravo u tim vrednostima često dolazi do opštepoznate zamene teza da su promene ostvarljive jedino u smeru od individue ka društvu, što denuncira našu slepu nadu da će društveno-politički boljitak nastupiti bez jakog i izraženo kolektivnog pregnuća. Naše sujeverno upinjanje da duh Zapada supstituišemo duhom Istoka, tačnije onim kako mi taj duh zamišljamo, vidimo u pesmi „Pomutnja privilegovanih“:

„Približi mi se, živote – probudi me iz sna, molim te“,
govore proučavaoci zena, i filozofi,
kao i dvadesetdvogodišnja spisateljica na trećini
svog romana s ključem
o napornoj potrazi za ljubavlju u južnom Nju Džerziju.

Prvo se moraju rešiti problemi sopstva;
tek onda možemo da se pozabavimo problemima
sveta
– ili je obrnuto?

Pesnik, imajući sve to u vidu, radi na sebi ne pomoću moralizatorskih zahteva za bezgrešnošću, već tako što pokušava da se pomiri sa vlastitim nedostacima, da se drži svoje „vernosti kamenju“, tačnije onoga što ga čini

prizemljenim i objektivnim („Uvis“). Da bi postigao sve to, Toni Hogland tretira svakodnevicu delikatno, pasionirano i minuciozno. Skoro pa ništa od onoga sa čime se svakog dana susreće ne odbacuje. Ništa nije odveć profano i banalno da ne bi moglo postati delom pesme. Neko je rekao da je Hogland jedan od onih pesnika koji se neće smiriti dok svaku stvar ne budu stavili u pesmu. Ta njegova skoro detinja radost sa kojom pristupa bižuteriji svakodnevlja kao dragocenosti omogućava mu da iz nje sintetiše humoristične apsurre za svoju jedinstvenu poetsku vizuru. Bitnu stvar u tom procesu predstavlja odnos prema jeziku, zahvaljujući kome u uobičajenosti i neizuzetnosti nalazi snažan potencijal za stvaranje književno-umetničkog teksta, pa i onoga što nazivamo *klasici* („Klasici“). Zato je on često govorio o tome koliko mu je važno kolokvijalno, ali „kolokvijalno u smislu koji ne podrazumeva samo sleng, žargon ili regionalizam, već i registar visoke i niske kulture, i svega onoga što na kraju može kulminirati koherentnim glasom“.¹⁰ Hogland je strastveni konfabulator i to pominje eksplicitno, svestan da je odstupanje od verodostojnosti zarad iznalaženja novih perspektiva za poetski zaplet neminovnost. Naravno, ukoliko uopšte želimo da pišemo i/ili čitamo poeziju.

Ako želimo, ne treba se u njoj zamlaćivati istinoljubljem, to je oblast faktografije i istorije. Zato Hogland neguje svoju sumnju u jezik. A znamo da sumnja i sukob nikada nisu previše daleko. Dok je sukob na planu jezika sinhron sa sukobom sa figurom oca („Kišni otac“), dotle je sumnja u ultimativnost izražajnih sredstava funkcionalna, jer nas lišava zablude da je svet, i čovek kao njegov

10) <https://lareviewofbooks.org/article/holding-it-together-on-tony-hoaglands-the-art-of-voice/>

deo, opisiv. Ukoliko propustimo da to osvestimo, osuđeni smo da se večno saplićemo o raskorak između označitelja i označenog, čime se sve više gubi na značenju, a sve manje dobija na kvalitetu komunikacije. Toni Hogland je tokom cele svoje pesničke, esejističke i profesorske karijere potvrđivao da je ovo veoma jasno razumeo i nikada se o to nije oglašio. To ne znači da on sumnja u to da se jezikom treba služiti, već u to da on može biti bilo šta drugo osim sredstva za artikulaciju našeg najličnijeg, autentičnog unutrašnjeg govora. U jednom intervjuu on kaže: „Svaki dan je pun dirljivih, komičnih i kritičnih raskršća, mikroodluka koje definišu naš integritet, karakter, budućnost, duše. Blagoslovena je poezija koja uči kako da se ti mali paradoksi i strasti identifikuju i prepoznaju. (...) Kada pesma može da odrazi i koncentriše u sebi suptilnosti ljudskog glasa, ličnost i senzibilitet i viziju, teško mi je da razumem pesnike koji se odriču tog zadovoljstva...“¹¹

Upravo zato mu je lako polazilo za rukom da svojom poezijom stvara osećaj kao da smo seli pored nepoznatog čoveka na klupu u parku, koji se odjednom okrenuo ka nama i iznebuha počeo da priča prisno, jurodivo, nepovezano, isfrustriran ko zna čime i sa zrcima mudrosti u govoru koji nas iznenade neočekivanom lucidnošću. Time poezija Tonija Hoglanda, makar kada je ovaj XXI vek diktature individualizma u toku, ispunjava jednu od svojih možda najvažnijih i najplemenitijih uloga – pomaže da se, makar nakratko, osećamo manje usamljeni.

Danilo Lučić

11) *Tony Hoagland on Masculinity and Being an American Poet*, Columbia: A Journal of Literature and Art, 1999

BELEŠKA O PREVODIOCU

Alen Bešić (1975, Bihać), diplomirao je na Odseku za srpsku književnost i jezik Filozofskog fakulteta u Novom Sadu. Objavio je četiri knjige poezije, kao i dve knjige izabranih književnih kritika i eseja. Prevodi sa engleskog jezika (Brus Četvin, Džon Fauls, Derek Volkot, Džamejka Kinkejd, Džin Ris, Toni Hogland, Eni Pru, Tedžu Kol, Maks Porter, Džojks Kerol Outs, Klodija Rankin, Džefri Judžinidis...). Za poeziju je dobio nagrade „Branko Miljković“ i „Risto Ratković“, a za prevod Nagradu „Miloš N. Đurić“. Od 2007. godine radi kao urednik časopisa za književnost i teoriju *Polja*, a od 2012. i kao urednik izdavačke delatnosti Kulturnog centra Novog Sada. Živi u Novom Sadu.

SADRŽAJ

I

- SPLET / 11
- ŠETNJA PO SVOJINI / 13
- ROMANSA DRVETA / 15
- SREĆAN I SLOBODAN / 17
- ŠTA BISTE RADIJE: PRIČU ILI OBJAŠNJENJE? / 19
- OTMENOST / 21
- NEKA, HVALA / 23
- DOKAZ ŽIVOTA / 26
- SRDAČNO IZDALEKA / 28
- PSIHOTERAPEUT, BIVŠI SVEŠTENIK, LEČI STRAH OD BOGA / 30

II

- U ČEKAONICI SA LENARDOM KOENOM / 35
- DESET PITANJA ZA NJU EJDŽ / 37
- DESET RAZLOGA ZBOG KOJIH IZGLEDA NE MOŽEMO DA NAPREDUJEMO / 41
- POSLANICA TRENUTNE VELIKODUŠNOSTI / 43
- KRATKA ISTORIJA MODERNE UMETNOSTI / 45
- POZORIŠNI KOMAD / 47
- VISOKA MODA / 49
- OBIČNA NOĆ U ATENSU, U OHAJU / 50
- NEISCRPNI RESURS / 52
- AHILEJ / 54
- PRIMERI PRAVDE / 56
- BOLJE OD OČEKIVANOG / 58

III

ISTINA / 63

ŽABLIJA PESMA / 65

SELOTEJP / 67

PLEJBOJ / 69

GOŠĆA / 71

KIŠNI OTAC / 72

TRENUK U RAZGOVORU / 74

SVADBENA PESMA / 76

TRUDIM SE DA TE USREĆIM / 78

MOJA TERAPIJA / 80

TREĆA DIMENZIJA / 82

KLASICI / 84

IV

UVIS / 89

DOBRI LJUDI / 91

UZROK SMRTI: FOKS NJUZ / 93

NEKRETNINE / 95

LEGENDA / 97

KIŠA PODATAKA / 99

POMUTNJA PRIVILEGOVANIH / 100

NADA / 102

IMAM DOBRE VESTI / 104

KA OTAJSTVU / 106

ZAHVALNICA / 109

NAPOMENA AUTORA / 112

POGOVOR: ELAN IZMEĐU UNUTRAŠNJEG SPOKOJA I
BLAGE DEPRESIJE (*Danilo Lučić*) / 113

BELEŠKA O PREVODIOCU / 130

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

821.111(73)-1

ХОГЛАНД, Тони, 1953-2018

Психотерапеут, бивши свештеник, лећи страх од Бога / Toni Hogland;
[превод Алена Бешић]. - Београд : Kontrast, 2020 ([Београд] :
F.U.K.). - 134 стр. ; 21 cm

Превод дела: Priest Turned Therapist Treats Fear of God / Tony
Hoagland.

- Тираж 500. - Стр. 113-129.

Елан Између унутрашњег спокоја и благе депресије / Danilo Lučić.

COBISS.SR-ID 15234825

VREDNO PRIČE

www.kontrastizdavastvo.rs

jakkontrast@gmail.com

[KontrastIzdavastvo](#)

[kontrast_orvel](#)

[Kontrast izdavaštvo](#)

[kontrast_izdavastvo](#)

[Kontrast izdavaštvo](#)

[kontrast-izdavaštvo](#)

